

Отець Леонард Гловацкі. Вмів жити у скрутний час Київ.
1996. - 48 с.

Для українського читача, особливо періоду кінця ХХ ст. і переходу до третього тисячоліття нової ери, тобто через 2000 років від Народження Ісуса Христа, має бути особливо актуальним і повчальним ознайомлення з життям св. Євгена де Мазенод, якого прирівнювали до св. Апостола Павла і який завжди дотримувався правила: “Перед усім, треба впевнитися, якою є воля Божа”.

Переклад і упорядкування українського видання Євгена Голібардова.

З дозволу керівництва ордену (ОМІ)

За оригіналом: O. Leonard Glowacki OMI. Umiał żyć w trudnych czasach. Rzym,
1985.

ВІД АВТОРА

Біографічний нарис про Євгена де Мазенод під назвою “Благословенний для нашого часу” з’явився десять років тому, у Святому Році перед беатифікацією, тобто напередодні кононізації, що відбулася 19 жовтня 1975 року. До десятої річниці вказаної події підготовлено цю книжку, котра відрізняється від попередньої дещо зміненою назвою, формою та деякими уточненнями, з метою кращого представлення читачеві основної суті даного твору. Написано також цілком новий останній розділ і післямову до портрету людини, котра своїми вчинками, поставою та розумінням правди Божої наслідувала св. Апостола Павла.

3 грудня 1995 року Найсвятіший Отець Іван Павло II оголосив Євгена де Мазенод СВЯТИМ і у такий спосіб виконав волю Божу по відношенню до особистості, яка для нас має бути гідним прикладом віри і чину.

ПЕРЕДМОВА УПОРЯДНИКА УКРАЇНСЬКОГО ВИДАННЯ

Бути святим — до цього закликає Свята Церква кожного з нас. А це означає, що день у день, кожного року і години нашого життя мусимо піклуватися про чистоту і цнотливість у помислах, душах та стосунках своїх. Мусимо чинити добро навіть там, де лукавий провокує нас на зло, мусимо навчатися терпіти там, де хочеться вибухнути обуренням на очевидну людську глупоту, мусимо бути толерантними до своїх близьких, мусимо звикнути до безпосереднього постійного зв'язку з Богом.

Далеко не кожному з ревних віруючих вдалося досягти стану святості, але ті, хто пройшов цей непростий шлях випробувань, хто сприйняв науку Ісуса Христа: “І як бажаєте, щоб вам чинили люди, чиніть їм і ви так само”, (Лук. 6:31) — ті дійсно віддали своє життя людям у виснажливій боротьбі з поганською глупотою в ім'я торжества християнської справедливості і моралі. Бо бути святим — це для нас, живущих, не означає обов'язкового піклування про оголошення колись святим власної персони. Бути святим — це означає піклуватися про щохвилине творення добра іншим людям згідно Слова Божого і вчення Святої Церкви Христової.

Цей нарис про життя однієї людини не претендує на енциклопедичну вичерпність релігійної теми. А тому, безперечно, деяким читачам трапляться у тексті незрозумілі для них поняття і визначення. Але це вже залежить від рівня конкретного читача, а головне — від його схильності до нагромадження нових знань, від особистих уподобань і пріоритетів.

Той, кому треба, хто відчуває незадоволену потребу пізнання чи покликання, обов'язково запитає про незрозуміле у тих, хто з ласки Божої вже пройшов (у тому числі: стараннями св. Євгена де Мазенод) значну частину свого непростого шляху по дорозі Правди і пізнання себе та своєї місії на цьому світі.

Євген Голібардов.

1. НОВИЙ ПРИКЛАД І МИЛІСТЬ БОЖА

Євген де Мазенод — це ім'я і прізвище ще ні про що не говорить для людини, котра його не знає. Але напевне заінтригує віруючого тоді, коли

додамо його офіційний титул: святий Євген. Можливо, що саме інформація про нещодавню канонізацію Євгена сприятиме бажанню багатьох познайомитися з ним ближче.

Відомо, що святі — це такі люди, для яких справа спасіння душі від смерті стала вирішеною остаточно. В їхньому випадку спасенна місія Церкви досягла кінцевої мети, милість Бога осягла свого тріумфу, Боже Милосердя — остаточної перемоги. Кожний святий — є якоюсь суттєвою частиною життя Церкви і надалі творить це життя через свою безпосередню підтримку як у справах всієї спільноти, так і у житті окремих осіб.

Вмерлий і канонізований віруючий, якого офіційно вписано до переліку святих або благословенних — це є дар Бога і Церкви для живих віруючих, бо він стає нашим другом і представником у Небесному Царстві, а також прикладом у наших стремліннях, пориваннях до Бога. Тому навіть сам момент беатифікації, а тим більше — канонізації, має велике значення. Церква виносить своїх синів і дочок на вітвар не тільки для того, щоб вказати на їхню святість, що її стверджено шляхом докладних досліджень, а це робиться також з тією метою, щоби подати живим приклад справжнього християнського життя, яке є присвячене Богові, проникнуте духом віри і конкретним чином реалізує певні засади Євангелії, котрі є обов'язковими для всіх. У цьому сенсі життя святого є для нас додатковим променем світла на істини Євангелії і визначеною формою їхнього практичного застосування у житті, або простіше — наслідуванням Христа.

Це тим більше варто собі усвідомити тому, що Церква, котра є по-материнському щедрою на збагачення каталогу святих, вписує до нього тільки таких осіб, приклад яких вважає особливо необхідним для конкретних умов нашого життя. Можна навіть сказати, що через акт беатифікації чи канонізації Церква ставить перед очима віруючих той приклад, якого вони саме зараз потребують і який має допомогти їм втілювати у життя засади Євангелії з врахуванням конкретних обставин сьогодення.

Таким чином віруючі отримують відповідний для них приклад, тобто саме такого святого, життя якого має в собі необхідні відповіді на запитання, котрі саме зараз їх бентежать і вирішення проблем, з котрими стикаються щодня.

Очевидно, щоб отримати таке світло, треба познайомитися с постаттю святого. Але праця по ознайомленню буде менш обтяжливою, якщо усвідомлювати собі ще й ту істину Церкви, що святий не є тільки людиною з минулого, але живим сьогодні — перед Богом усі є живими — нашим другом, який допомагає нам тим більше, чим більше до нього наближаємося. Істина про спілкування святих містить у собі набагато більше

втішних для нас відомостей, ніж ми собі гадаємо. А перед усім ту, що святий є елементом нашої дійсності.

Можливо той, чиє життя ми пізнаємо, є з волі Божого Провідіння нашим особистим приятелем, помічником і патроном, який буде тим більше доброзичливо нами опікуватися, чим тісніший контакт будемо з ним утримувати.

2. СВЯТИЙ ДЛЯ НАШОГО ЧАСУ

Єпископ Карл Йосип Євген де Мазенод закінчив своє земне життя в Марселі, у вівторок після Зелених Свят, 21 травня 1861 року. Відходив з цього світу, маючи бездоганний авторитет і оточений загальною пошаною. Коли про його смерть дізнався папа Пій IX, то власноручно написав листа, підкреслюючи надзвичайну цнотливість померлого єпископа. Активна участь громадськості у поховальних урочистостях переконливо показала, ким був померлий в очах віруючих.

Але треба було довго чекати, щоби тільки 1926 року стало можливим розпочати канонічний процес у справі його беатифікації. Незважаючи на таке запізнення, справа посувалася повільно, мала критичні моменти і важкі точки для з'ясування. Тому що цей благословенний жив у важкий час, в епоху величезного суспільного, політичного і ідеологічного перелому. Це була ера революційних змін, коли розпадався феодальний устрій, а разом з ним — світ аристократичних привілеїв, натомість народжувалася капіталістична система з її міщанським устроєм. Формувалася політична міць буржуазії з характерними для неї традиціями і способом життя, але одночасно росла нова сила, яка набувала щоразу більшої політичної свідомості — пролетаріат. Це був час утворення і виявлення нових понять і сил, а тому Євген де Мазенод, спираючись на своє суспільне походження і духовну спадкоємність, всією своєю психічною суттю і темпераментом був підготовлений до активного входження у плин подій і насправді став їхнім активним учасником до останніх днів свого життя.

Засновник Спільноти Місіонерів Облатів Марії Непорочної і єпископ Марселю, — міста, другого за величиною після Парижу і не надто покійного перед королями Франції, а також враховуючи географічне положення природнього мосту між Церквою у Франції і Столицею Апостольською — пильно стояв на високій посаді і постійно був готовим, як натягнута тятива щоби вцілити в кожного, хто порушує закон і справедливість, переслідує Церкву, діє на шкоду бідним, або не хоче слухати голосу їхніх скарг, протесту, бажань. Небезпідставно дослідники його

біографії люблять називати його містралем, прирівнюючи до несподіваного вітру, який буває у його рідному Провансі.

Він протягом кількох десятиліть належав до кола перших постатей у Франції і Церкві, був у вирі церковних і політичних подій, як єпископ і сенатор. Але потім, уже в наш час, мусив довго чекати, аби його святість виявилася придатною для живих. Тому навіть вже після другої світової війни, у процесі беатифікації був такий момент, коли неможливість встановити перебіг і природу певних подій схиляла до припинення всієї справи. Безкомпромісний у своїх вчинках при житті, єпископ Марселю після смерті мав тяжку дорогу до хвали на віттарях. Нарощувалися темпи історичних досліджень, аналізів і суперечливих інтерпретацій. Одначе у безперервному плінні часу тривала також діяльність Святого Духа, котрий веде і відновлює Церкву, а з ним також наше бачення певних справ і духовних потреб. Треба було, щоб настала наступна епоха соборної відкритості, нового прочитання Євангелії і глибокого оновлення християнської ментальності, для того щоби саме така форма святості стала зрозумілою як євангельське покликання і стала потрібною, як цікава пропозиція католицького життя серед сумнівів нашої епохи.

І так прийшов час, коли цей чоловік, який жив духом Євангелії в особливому контакті з людьми як адміністратор дієцезії, державний діяч і особа Церкви, людина, котра випереджала традиційні схеми мислення про християнське життя — став у післясоборну епоху дуже потрібним як приклад і вчитель. Можливо, саме це мав на думці папа Павло VI, коли під час спеціальної аудієнції сказав, звертаючись до постулятора, отця Анджело Мітрієго, значущі слова: “Поспішаю з оголошенням благословенним вашого Засновника, бо то є велика людина Церкви і у такий спосіб хочу допомогти всім”.

За свого життя він був суперечливою постаттю, нерідко оточений політичним кипінням і інтригами. Бувало й сам викликав скандал з усією поривчастістю і силою південного темпераменту. Необхідно було, щоб пройшло ціле століття від моменту його відходу з арени громадського життя, що на ній діяв кілька десятків років, щоби стало можливим ясно побачити його справжню велич і святість, праведність і мудрість у Святому Духові, щоби однозначно визначити його життя, поставивши його приклад перед очима віруючих, котрі шукають євангелічну дорогу у нашому важкому сьогоденні. Приклад життя, через який Церква прагне допомогти всім.

3. СУСПІЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ І РОДИНА

Отже, ким власне був де Мазенод, охрещений трьома іменами: Карл, Йосип, Євген?

Народився 1 серпня 1782 року у місті Екс, котре було столицею Провансу, що знаходиться у південно-східній частині Франції, на узбережжі Середземного моря, поміж Альпами і Роданом. Прованс, від XV століття політично поєднаний з Францією “як рівний з рівним, незалежно від решти королівства”, що тоді тішився певною автономією, виразом чого був Парламент і Економічна Палата. Окрім своєї основної функції, ці органи були місцем вияву амбіцій місцевої екснської знаті, де формувалися клани і багаті родини знаходили гідні посади для своїх синів. Перед усім це стосувалося аристократичних та міщанських родин, котрі своїм багатством та пишністю прагнули перевершити королівський двір. Але в Ексі кожен шляхетний пан, дід якого встиг змарнувати свою багату маєтність, залишивши нащадкам у спадок тільки гордий герб і прізвище, також хотів грати аристократа. Жив собі у показному палаці, тримав слуг у лівреях і з великим гуркотом виїжджав каретою на головну алею міста. Був паном на всю губу, особливо коли вдавалося голий герб озолотити посагом дружини, хоча б і не аристократичного роду, але з багатого дому. У таких високих прошарках суспільства Ексу добре вміли розважатися. До цього спричинялося також південне сонце, допомагав темперамент, рухлива, нестримна, буйна і щира провансальська природа. Однак ці прошарки становили незначний відсоток у суспільстві. Тим часом у “низах” третього стану, що до нього входили дрібні ремісники, купці, робітники, домашня прислуга і сільський люд, разом з бідною й занедбаністю, наростало невдоволення, гнів і ненависть.

Релігійність провансальців, може дещо послаблена проникненням вольтернізму, була разом з тим стомлена полемікою навколо янсенізму і ультрамонтанізму. Виявлялася вона у зовні пишних урочистостях і не мала значного впливу на моральний дух аристократії, а тим більше — на стан нижчих верств суспільства.

У такому середовищі і відповідній атмосфері пройшло дитинство Євгена. Де Мазеноди, котрі у першій половині XVII сторіччя з багатих міщан перетворилися на шляхту, вже давно встигли змарнувати колишні родинні кошти і, починаючи від діда Євгена, Карла Олександра, з гордістю посідали високий сан голови Економічної Палати Провансу, задовольняючись невеликою платнею на цій посаді. Але все-таки мали палац на головній алеї міста, прислугу і карету біля воріт. Слідом за своїм батьком, тобто дідом Євгена, головою Палати став його син, Карл Антоній. Він закінчив єзуїтську школу, потім юридичний факультет і невдовзі став відомим як дуже досконалий у своєму фахові — місцева знаменитість Провансу. Можливо, саме це також допомогло йому зробити вдалий вибір — оженитися на дочці професора Королівської Медичної Академії в Ексі, Марії Розі Жонне, відомій красуні і “золотій рибці”, котра згідно контракту

внесла у придане 20 000 ліврів (при річному доході чоловіка-аристократа в сумі 2 тисячі). Про кохання між молодими, здається, ніхто не питав, навіть вони самі. Задовільнялися тим, що отримували по шлюбі: вона — дворянським титулом, він — грішми, хоча вона на грошах розумілася краще.

З цього шлюбу, як єдиний нащадок чоловічої статі, народився Карл Йосип Євген де Мазенод, майбутній Засновник Ордену Облатів і єпископ Марселю, місіонер за покликанням, відважний реформатор, оновлювач дієцезії, велика людина Церкви.

4. ДИТИНА НА ЧУЖИНІ

Молодість Євгена пройшла на чужині, в Італії. Сталося так через те, що коли революція ліквідувала дворянські привілеї, Карл де Мазенод не склав зброї і, не визнаючи нових порядків, будучи потомственным юристом з шляхетного роду, вперто боронив втрачені позиції. Але коли народ почав вішати аристократів на ліхтарях, опинившись у сумнівному оточенні серед погроз і звинувачень, пан голова не став чекати на свою чергу, а перевдягнутим втік до Ніцци. Мабуть, тоді він не припускав, що це є початком розпаду родини, кінцем його кар'єри і що на батьківщину повернеться тільки після 26 років вигнання, бідним і самотнім. Але поки що він намагається якось влаштувати життя у Ніцці, викликає до себе сина, а потім — і дружину з дочкою.

Таким чином, дев'ятилітній Євген у квітні 1791 року опинився на чужині, в Італії, де пройде його молодість. Після Ніцци буде ще Турин, потім Венеція, далі — ще Неаполь і Палермо. Кожне з цих міст збагачуватиме хлопця новими почуттями і досвідом, але особливе значення для його духовного розвитку матиме перебування у Турині, Венеції і Палермо. До Турину його відправив батько, котрий піклувався про освіту сина, який щойно почав ходити до школи в Ексі і був вимушений перервати навчання через революційне безладдя.

У Турині отці-барнабіти опікувалися Королевським коледжем для шляхетної молоді і, хоча Євген ледве давав собі раду з італійською мовою, хлопця було прийнято до складу учнів. Він добре почував себе у новому середовищі і не був пасивним. Незважаючи на те, що був чужинцем, завдяки його бездоганній поведінці і навчанню, виконував відповідальні функції в учнівському органі самоуправління, користувався авторитетом серед учнів і довірою з боку викладачів. Мав щастя потрапити до видатних вихователів, котрих потім з вдячністю згадуватиме до кінця життя, а також колег з шкільної лави, які потім, посідаючи різні високі

становища, багато разів допоможуть Євгенові у переборенні перешкод і у здійсненні багатьох задумів.

Турин став для нього особливою пам'яткою глибоко релігійних переживань, серед яких було свято Першого Причастя у Великий Четвер 5 квітня 1792 року. Отець Панатій Рамберг ОМІ свідчить про Євгена, що “він у похилому віці, коли, будучи вже єпископом, правив літургію Великого Четверга, кожного разу згадував, що саме в цей день мав щастя вперше свідомо прийняти Господа Ісуса і тоді сльози радості спливали по його достойному обличчю”.

Бо такий вже він був: щирий, відкритий, спонтанний, поривчастий. Не вмів прикидатися, грати. Не вмів таїтися, маскуватися, удавати. Абсолютно не здатний до брехні, вважав її однією з найбільш огидних проявів людської ницості. Мав серце велике і покірне водночас. ніколи не забував, коли хтось зробив для нього якесь добро, протягом цілого життя зберігав вдячність Богові за дар євхаристичних відвідувань.

5. ШКОЛА ХАРАКТЕРУ

Наближення французької революційної армії до Турину викликало паніку серед французьких втікачів. Де Мазеноди вирушили до Венеції, куди прибули у травні 1794 року, якраз під час знаменитого карнавального свята. Венеція кипіла і дзвеніла від гостей, котрі приїздили з усібіч, щоб взяти участь у вишуканому божевіллі багатоденного маскараду.

Молодий провансалець не захоплюється ані Венецією, ані принадами її розваг. Колись потім він назве її “королевою морів”, але тут-таки додасть з меланхолією: “древня республіка ще була живою, але перебувала вже у присмерку і невдовзі згасла на наших очах”. Натомість перед очима молодого емігранта зяснило нове світло, котрого не чекав. Певного дня несподівано ним зацікавився священник, котрий мешкав на протилежному боці тієї самої вулиці, дон Бартоло Зінеллі. Власне, цей чоловік спричиниться до розвитку в Євгенові справжньої побожності, навчить його працювати над собою, контролювати свою поведінку, любити працю і молитву, зформує його характер.

Процес навчання майбутнього єпископа насправді був таким, що не позаздриш; адже це відбувалося у складний період революційного кипіння, а пізніше — у наполеонівські часи. Однак школа, що її він пройшов поруч з цим керівником і майстром, коли його вважали за рідного у родині матері ксьондза Зінеллі, виявилася досконалою: цей вплив витримав випробування часом.

До тих років ще багато разів повертатиметься його пам'ять в різних суперечностях долі і досвіду, згадуватиме їх у періоди розгубленості і нерішучості, коли шукатиме своє покликання. Досвіду почав набиратися

ще у Венеції. Спочатку це був від'їзд до Франції його матері, пані де Мазенод, яка забрала з собою також дочку. Практично це означало кінець родинного життя де Мазенодів, хоча поки що хлопець відчув тільки біль розлуки.

Двома роками пізніше, втікаючи до Неаполю, Євген змушений був розстатися з своїм улюбленим і добродійним вихователем. Пробув там рік у самотності і бідності, переживаючи гіркоту злиднів, коли батько чіплявся за будь-яку можливість для здобуття засобів до існування; відчув і душевний біль, бо між батьками щоразу виразніше пролягала тінь холодності та відчуження. Мати, котра на батьківщині добивалася повернення маєтку, поступово серцем віддалялася від свого чоловіка. Виникали певні підстави вважати, що змінюється також її материнське почуття до сина.

Остання втеча скитальців відбулася до столиці Сицилії — Палермо. І тут на хлопця, якому вже виповнилося 16 років, чекало нове, досить несподіване випробування. Євген знову мав дах над головою, але вже зовсім інший. На правах члена родини він опинився у палаці принців Канніцаро. Княгиня, жінка старшого віку, побожна і розумна, полюбила його як свого сина, опікувалася його навчанням та вихованням, але все це відбувалося у атмосфері розваг, втіх, блиску і багатства. В пам'яті Євгена оживали спомини з дитячих літ, спливали згадки про розкіш балів екснської аристократії. Тому, коли він почав бувати при дворі у Палермо, беручи участь у двірцевих заходах та розвагах, засмакувало йому на добре таке великопанське життя; прийняв титул графа і почав якнайшвидше надолужувати прогаяне стосовно добрих манер згідно з прийнятим етикетом та особливостями аристократичних розваг у колі оточуючих, роялістські погляди якого повністю поділяв.

У цей період слова ксьондза Зінеллі, спрямовані до нього в листах, не викликали у ньому звичайного відгуку. Не обходило його навіть те, що його батько не приймав участі у його розвагах, навпаки — тяжко боровся з випробуваннями, що спали на його долю.

Швидко летів час, що використовувався не найкращим чином, послабляючи побожність старанного учня ксьондза Бартоло. Давні почуття покривалися легким шаром попелу, релігійні судження відходили на задній план. Але раптом померла стара княгиня Канніцаро. Смерть цієї доброзичливої і відданої жінки — “другої матері” — зворушила хлопця, але не привела його до тями. Невдовзі Наполеон своїм рішенням ліквідує обмеження, що існували стосовно емігрантів і Євген на заклик матері у жовтні 1802 року повертається на батьківщину, де на нього спадає велике потрясіння, справжній удар долі.

6. РОЗЧАРУВАННЯ ПОВЕРНЕННЯ

У свої 20 років, після одинадцяти літ перебування на чужині і семи років відірваності від матері, на її пропозицію Євген повертається до рідного краю, але в Марселі його ніхто не зустрів і не дуже прагнув допомогти. Розчарування було великим. Євген змушений був якось сам влаштуватися у місті, аж потім вже поїхав до Ексу, щоби поцілувати матір і сестру.

До переживань, що були викликані прикрощами перших днів на батьківській землі, додалися нові акценти. Рідне місто мало жалюгідний вигляд. Руїни і знищення викликали смуток тим більший, що не стільки являли собою результат війни, скільки засвідчували факт непогамованого людського гніву та помсти, котра втратила розум і людяність, розчинившись у пристрастях знищення. Зруйновано костьоли, монастирі, палаци. Костьол св. Магдалини, що у ньому Євгена було охрещено наступного дня після народження, — зрівняно з землею. Палац, у котрому прожив дитячі роки, вже не був власністю родини. Батько, боючись численних кредиторів, не міг скористатися з наполеонівської амністії і залишився на чужині. Тим часом мати вже встигла оформити документ про розлучення, щоб на своє прізвище отримати які-небудь залишки родинного добра. Син застав її у будинку Жонне у доброму здоров'ї і самопочутті, в товаристві вже невідлучного дорадника і супутника, пана Роже Жонне. В атмосфері пануючих у домі стосунків відчувалася нехоть до пана екс-голови і екс-чоловіка, котрий мешкав з своїми братами у Палермо. Сімейний клан Жонне замкнувся у собі, сконцентрувавши свою увагу на фінансових операціях.

Насправді, одинокий відприск невдалого шлюбу де Мазенодів, мабуть, мав “ідолопоклонну шанобливість до своєї сім'ї”, як про це писав він сам через кілька років, оскільки в цій ситуації був спроможний на однакову синівську любов до обох батьків і членів обох родин. “Віддався б на порубання за деяких членів моєї родини“ — письмово визнавав він духовному керівникові, вступаючи до семінарії, — “а межі цього кола сягають досить далеко, тому що без вагань віддав би життя за мого батька, матір, бабцю (з боку матері), сестру і двох моїх стрийів. Взагалі, пристрастно кохаю всіх тих, в любові кого до мене переконаний, але й мене треба кохати пристрастно.”

Отже, не дивлячись ні на що, Євген вірив у любов матері до нього, але ця його віра проходила тяжкі випробування. Мати не поспішала його фінансово підтримати, хоча він був призначений до графського життя, а ще гірше — не занадто часто тішила його своєю близькістю. Вистачило скоїти дрібницю, аби протягом кількох місяців він змушений був жити самотньо і навіть не бачити матері. А коли навіть бували разом, химери її настрою сприяли його відчуженню від матері. Спробував схилити батька і

дядьків до приїзду у Францію, поєднати родину, але його старання не мали успіху. В листах до батька спостерігаємо мотиви меланхолії, відчуття самотності, нудьги і апатії. Неначе за втраченим раєм, сумує Євген за гарною Сицилією і прекрасним життям у Палермо. Тримає у собі образу до матері, котра відкликала його звідти. Хоче повернутися на Сицилію, мріє зробити там кар'єру при дворі і втекти далеко від Франції, котра все більше видавалася чужою для нього. А поки що, виношуючи ці плани, заводить нові знайомства. Привабливий і елегантний, аристократ в манерах, поведінці і ореолі палермських родичів, він досить легко задавав тон серед нової верхівки товариства Ексу.

Тому без здивування і розчарування дізнався про відмову властей видати йому паспорт для виїзду з Франції. З гірким гумором він писав, що змушений залишитися у Франції, бо “збракло піваркуша паперу”. Але якщо вже треба сидіти там, де не хочеться, тоді треба оженитися, але так, щоби принаймі було за що розважатися, не маючи клопотів з грошима.

Незважаючи на очевидний сумнівний досвід батька, так само йдучи за його прикладом, він починає шукати багату наречену. Траплялися красуні, що по-справжньому закохувалися в нього, але, на жаль, не було серед них досить багатих, щоби відповідати амбіціям кавалера. Черговий раз обривалася дорога, гинучи у темряві невідомості. Бо не можна планувати власне життя з позицій власної гордині, пихатості і самовпевненості. Своя дорога, то не є кладка, що її кидаєш собі під ноги згідно власного розуміння та бачення, щоби ступати якомога вигідніше.

Твій шлях вже давно прокладено згідно твоєї долі. Тому дорогу власного життя треба терпляче й наполегливо шукати, щоби, знайшовши, не менш наполегливо крокувати нею.

7. БОРОТЬБА ЗА СЕБЕ

Вже ставши відомим Марсельським єпископом, розмірковуючи про події свого півстолітнього життя, Євген де Мазенод написав: “О благословенний Зінееллі, ким став би я без тебе! Як же маю дякувати Богові, що допровадив мене до цього знайомства і обдарував мене любов'ю такої святої людини! Мав я велике щастя прожити без малого чотири роки (і то власне роки найбільш небезпечні) під керівництвом і у тісному духовному контакті з людиною насправді святою, який, йдучи за натхненням найчистішої любові, взяв на себе тягар не тільки вчити мене літературі, але також навертати до цнотливості своїм прикладом і принципами!”.

Виразно стали перед ним спомини з венеціанського періоду, коли після кількох років буфонади, досить хаотичного кидання у крайнощі, розчарувань і прикрих несподіванок, почувся загубленим і розбитим, без

планів і без перспектив, гірше того — без чіткого напрямку життя, без власного визначеного обличчя.

Це не означало, що він втратив віру. Євген залишався людиною віруючою, часом навіть дивуючи оточуючих відданістю і відвагою своєї віри, безкомпромісним підпорядкуванням себе волі Церкви. Коли папа Пій VII 1801 року підписав конкордат з Наполеоном, французькі емігранти, котрі своїм вигнанням заплатили за свої монархічні погляди, побачили в цьому зраду їхніх інтересів. Не легко тоді було аристократам, котрі втратили свої маєтності, мати об'єктивний погляд на підставі своїх політичних переконань.

Євген, який саме повернувся з Палермо, швидко виробив собі власну точку зору на позицію Церкви у Франції. Він позитивно оцінив великодушність папи, усвідомлюючи рятівні плоди конкордату; писав тоді до панства де Мазенод в Сицилії: “Існують два різновиди переконань: політичні і релігійні. Кожному є воля думати і висловлюватися, як йому подобається, стосовно тих перших, або може собі мовчати, якщо не поділяє думок інших людей, що я власне й роблю. Інакше стоїть справа, коли йдеться про переконання релігійні. Якщо вже ви католики, то не можете вибирати собі вірогіднішого або йти згідно зі своїми бажаннями. У цьому випадку треба обов'язково сприймати рішення того, хто є поставленим, щоби навчати; у випадках протиріч і суперечливих точок зору помиляється той, хто не стає на бік св. Петра. Таким є мій незмінний спосіб мислення.”

Євген, як бачимо, був людиною віруючою і мав свої переконання, але його релігійна практика дещо послабла. Віра перестала бути домінантою його життя, не надавала йому потрібного напрямку і тому поступово він набував звичок поведінки і мислення свого середовища. Але перешкоди, що його були спіткали на запланованій ним дорозі до кар'єри, змусили його до певних роздумів. Вони викликали у ньому неспокійні запитання і усвідомлення фактів своїх поразок, котрі були приховані під зовнішньою привабливістю життя, сповненого розваг і аристократичного достатку. Мусив нарешті сам себе запитати: ким він є і ким має бути — власне, — ким бути повинен? Відгукнулося у ньому знову священницьке покликання, що його колись відчув у собі у Венеції, живучи поряд з ксьондзом Бартоло, котрий, сумуючи за чернечим саном, своїм аскетизмом перевершував багатьох ченців.

У цьому періоді свого життя Євген стає справді чудовим. Якже взявся до роботи, як щиро шукає волі Божої! Вже більше не хотів блукати манівцями. Не хотів йти у хибному напрямку. Час знову набуває для нього справжньої вартості. Зачитується теологічною, філософською та апологетичною літературою, вивчає історію, заглиблюється у твори аскетів, містиків і проповідників. Поглинає щоразу більші томи, старанно занотовуючи

думки, котрі його вразили, аргументи і формулювання, що можуть стати у нагоді в майбутньому.

В міру розширення його розумових горизонтів, збільшується потреба у свідомій відповідальності за себе і своє життя. Починає шукати досвідчених дорадників, духовних провідників і сповідників. Спочатку, віддаючи належне своїм аристократичним манерам, шукає і потрапляє до найбільш відомих та популярних серед релігійних знаменитостей епохи: отця Дені з Ексу, в Марселі — отця Маги, отця Дюкло у Парижі. Використовує кожен можливість, щоб зайвого разу впевнитися, якою є для нього воля Божа, до чого Бог його кличе.

Поступово він стає надзвичайно зрілим, суттєвим і щирим у пошуках свого покликання. Не зупиняється на теорії. Отримуючи і упорядковуючи нові відомості, питаючи Бога про доцільне для себе майбутнє, одночасно стає активним учасником громадської діяльності, використовуючи будь-яку можливість для цього. Тому бачимо його серед сестер милосердя, як відвідує будинки для бідняків і хворих, працює у товаристві св. Вінцента у Пауло, організовує благодійні акції, збори і громадські читання, несе матеріальну допомогу і добре слово. Ативно і плідно працює у товаристві опіки над в'язнями; 1807 року стає його керівником.

Прекрасний і важливий період життя, коли молода людина, майже повністю згідно з порадами Христа просить, шукає і достукується, доходить до кінця. Незабаром двері для нього відкриються у ясність і відтоді він крокуватиме по вказаному шляху без вагань.

8. ЗУСТРІЧ З ГОСПОДОМ

Євген де Мазенод вчасно прийняв мудру католицьку засаду: “Перед усім, треба упевнитися, якою є воля Божа”. Старанні пошуки цієї певності перед остаточним вибором громадянського стану мали, мабуть, особливо подобатися Богу. У Велику П'ятницю 1807 року Євген отримав відповідь. Ми не знаємо перебігу цієї події, бо він укрит її назавжди таємницею мовчання. Але відчутний струс, що його він пережив, і світло, яке отримав, під час молитви, до самого кінця життя вже більше ніколи не втратили для нього безпосередньої реальності. У якийсь дивовижний монолог злилися його думки, поведінка, стремління і судження. Учасники Великоп'ятничної літургії мали можливість спостерігати сльози, що линули струменями по обличчю молодої людини. Але на то не зверталось уваги. “Випливали вони з серця, ніщо не могло їх стримати.(...) Моя душа рвалася до своєї остаточної мети, до Бога.” Власне, це було найважливішим. У хвилину благословення Божого зрозумів і пережив усвідомлення того, якою великою невдячністю до Бога є гріх і яким великим є милосердя Боже по відношенню до грішників. Зворушений цим переживанням, Євген

віддався Богу спонтанним і невідворотним рішенням, щоби з того моменту постійно бути відплатою і винагородою за скривдеження, що їх Бог отримує від людей.

І хоча це звучатиме тим більше шокує, чим глибше знаємо життя Євгена, але можна стверджувати, що з цього моменту найважчий період життя він вже пережив. Мається на увазі не у змісті праці, бо тут він ще був на її початку, але у сенсі старань пошуку, що завжди є найтяжчим. Після такого потрясіння і несформульованого ще вибору тільки-но починається справжня велика гонитва за тим, щоби встигнути зробити все необхідне, стати чолом перед численними труднощами. Але смугу тіні вже пройдено, двері відчинено. Починається час діяльності.

9. У ПОШУКАХ ШЛЯХУ

Від 1808 року, після окупації Риму імператорськими військами і блокади встановленої Наполеоном, спілкування з батьком, котрий перебував у Палермо, було утрудненим, або й зовсім неможливим. Отже, з цього боку все відбувалося без зайвих клопотів. Інакше склалися стосунки з матір'ю. З нею Євген перебував у постійному контакті; на жаль, не був цей контакт духовним. Мати не могла його зрозуміти, і слухати не хотіла про те, щоби її син став священником. Коли якось у Венеції один із стрийв, занепокоєний намірами Євгена щодо його майбутнього, запитав його про це, справу було представлено дуже просто. Відповів йому коротко: “Хіба це не честь для нашої родини — закінчити своє існування на священнику?” Але матір свою Євген буде змушений переконувати протягом багатьох років, так і не переконавши її остаточно. Вона мала інші уявлення про майбутнє свого єдиного сина, а понад усе попросту боялася за нього, тому що він хотів стати на дуже ризикований (у тогочасній політичній ситуації) шлях.

Однак воля Божа була виразною. Отець Маги, до якого Євген часто звертався по раду і який добре знав його внутрішній світ, сказав, не залишаючи і тіні сумнівів : “Твоє покликання є настільки певним, яким тільки може бути і це є все, що тобі треба знати. Що ж до решти, сліпо віддайся Богу. І більше не розраховуй на солодке почуття, котре було тобі дано відчутти через Його батьківську доброту, аби тебе підтримати і заохотити. В усамітненні, у темряві і випробуваннях виявляється вірність. Наші настрої змінюються, але Бог завжди є той самий і заслуговує на те, аби Йому служити з однаковою старанністю. У туманні дні пригадуй собі дні світла. Правда, котра підхопила тебе, не народжена почуттями, бо вони суперечать їй. Запалив її промінь з неба, промінь вже не світить, натомість правда триває”.

Євген був у цьому переконаний. Він це відчував. І хоча переконати матір у цьому було важко, але ж волю Божу мусить виконати. “Коли, будши благодаттю обдарованим, був я заохочуваний, щоби якнайшвидше присвятитися службі Божій, старався за рахунок більшої відданості заслужити нової благодаті Господа. А оскільки цей добрий Майстер є щедрим, тому Він ніколи не зволікав з наділенням мене ними. Молився, інших просив про молитви, звертався по поради. У такий спосіб протягом цілого року обдумував плани, що їх Провидіння переді мною розкриває”. Чи пані Марія Роза зрозуміла, що й вона має так чинити? Не міг чекати безкінечно. У червні 1808 року повідомив матір про те, що його рішення стосовно вступу до семінарії є остаточним. Додав до цього один особливо потужний аргумент і визначив свою життєву місію: ”У всякому разі, Бог не вимагає від нас жертви понад наші сили (...). Від мене єдине чого хоче, щоб відрікся світу (у котрому майже є неможливим вибавитися від гріха, оскільки у ньому процвітає відступництво), щоби у особливий спосіб присвятитися Його службі, стараючись оживити віру, що згасає серед бідних”.

Так сформульоване покликання сина могло навіть образити материнську гордість та її аристократичну амбіційність, але вона вже знала, що у боротьбі з сином їй не вдасться виграти. Тож мусила дати згоду, залишаючи собі сподівання, а синові — відкриті двері, якщо б не зважаючи на все, схотів би повернутися; погодилася, щоби пішов до семінарії на спробу.

10. СЛУГА ЦЕРКВИ

12 жовтня 1808 року, маючи закінчених 26 років життя, як дорослий чоловік, Євген переступив поріг семінарії святого Сульпітія в Парижі. У цій семінарії працював вже згадуваний духовний керівник отець Дюкло, а керівником семінарії був отець Емері, священник великого серця і розуму, символ відданості і прихильності до Столиці Апостольської. Знайомство Євгена з отцем Емері швидко перетворилося у дружбу і найбільш довірливу співпрацю. Свіжоспеченого новачка було втаємничено у всі справи школи і в особливості діяльності її керівника. А тим часом життя почало ускладнюватися і заплутуватися чимдалі більше. Добрі стосунки між Столицею Апостольською і Наполеоном давно зіпсувалися. Французькі війська окупували Рим, папа розвінчав імператора, імператор ув'язнив папу і евакуював папську канцелярію. Швидко нарощувалася хвиля французького цезарепапізму (тобто прагнення імператора взяти владу над Церквою), багато відомих особистостей втрачали голову, а тверезо мислячим людям щоразу важче було зберігати гідність.

У такій складній ситуації вибрав собі священницьку дорогу Євген де Мазенод, єдиний син, котрий у сподіваннях його батьків мав би

продовжити існування роду. Через кілька років, у листі до батька, Євген відкріє мотиви свого кроку, не залишаючи вже місця сумнівам щодо того, чи усвідомлював собі ризикованість такого рішення. У грудні 1814 року написав: “Посвятив себе службі Церкві, тому що була вона переслідуваною, тому що була вона кинутою напризволяще, тому що бачив, як великими кроками наближаємося до розколу, що здавався неминучим; побоювався, що небагато знайдеться розсудливих, котрі зможуть віддати свої привілеї, або навіть життя для збереження єдності віри, і ще тому, що, здавалося, Бог дав мені досить сили, аби міг я твердо стати супроти всіх небезпек”.

Так само у подібній ситуації і з подібних міркувань, щоби служити Церкві в дні неволі і переслідувань, прийме Євген священницький сан, спромогнеться заснувати Товариство (Орден) Місіонерів, погодиться на посаду Генерального Вікарія у Марселі, на прийняття єпископського жезлу, а пізніше на прийняття (після свого дядька єпископа Фортуната), марсельської дієцезії, від чого — не тільки він — вперто відмовлявся. Але папа надіслав декрет, не питаючи про згоду і, аби тільки відданіше служити своїй пастві, Євген прийме навіть титул і обов’язки сенатора.

Пережив три революції і сім політичних режимів; шість пап за цей час по черзі засідало у Столиці Петровій, з п’ятьма з них утримував дуже тісний, особливий контакт, як генеральний керівник Ордену і єпископ дієцезії, котра з причини свого географічного розташування відігравала особливу роль у стосунках між Церквою у Франції і Столицею Апостольською у той буремний, складний час, коли фронди і союзи щоразу змінювали напрямок на 180 градусів.

Єпископ Євген де Мазенод вмів знайти своє місце, боронити слухних поглядів і рішень, служити Церкві у її діях, тому що завжди керувався Духом Небесним, все оцінював с точки зору віри, незмінно тримався Найсвятішого Отця і його рішень.

Займаючись щоразу важливішими справами, він не забував, що його мати у її сужденнях не встигає за своїм сином. Постійно намагався її переконати, допомогти їй вибрати правильний погляд на речі: “Хіба ж не Бог є Господом своїх створінь, і ким є ми, щоби сміли Йому противитися? (...) Вірив я, моя добра Мамо, що підеш на цю жертву, спираючись на свої релігійні почуття. Але що я кажу — “жертву”. Перед усім ясно доведено, як двічі два є чотири, що твоя материнська прив’язаність буде зовсім далекою від жертви, бо навпаки, набудеш набагато більше на тому, що стану священиком(...). І що то є за марна ілюзія — вірити у можливість спасіння, залишаючись у цивільному стані, у котрому Бог в очевидний спосіб не хоче мене сприймати!

Не вір, Мамо, що багато отримаєш на тому, якщо твоє прізвище увічниться на цій юдолі земній. Це чиста марнота. Не бачу — і безсумнівно

ти, дорога моя Мамо, також — іншого обов'язку, ніж цей єдиний, щоби ім'я твоє було записано у книзі вічного життя”.

Безсумнівно, що великим задоволенням для сина було розуміння і підтримка з боку батька, щоразу, як тільки була можливість зв'язку з ним. В одному з листів до сина писав зворушливо: “Покладаючи свою віру в безкінечну Божу доброту, ніколи не переставав дякувати Йому за постановлення, яким тебе надихнув. А зараз, коли ти відкрив мені шляхетні мотиви, що ними керувався приймаючи своє відповідальне рішення, тим більше складаю Йому свою особливу подяку”. Досвідчений адвокат і люблячий батько, який багато років тому попросився з синочком-графом, пишучи зараз до нього у новій ролі, як до ксьондза бідняків, лояльно, із ретельністю старого юриста, визначає своє ставлення до справи, а також точку зору своїх братів: “Лагідні слова, якими звернувся ти до нас, зворушили до сліз. Можеш бути певним, мій добрий Друже, що ніколи не мали і не будемо мати зла на тебе. Ах, хіба ж би ми посміли?! Будь здоровий, мій сину дорогий (...). Цілую тебе так, як я тебе кохаю — тобто міцно, з усіх сил. Твої дядьки також тебе цілують і покладаються (а я з ними) на твої молитви. Будь здоровий, мій дорогий, любий сину!”

11. СЕМІНАРИСТ І СВЯЩЕНИК

Семінарія Отців Сульпітіатів у Парижі мала свої традиції і значний авторитет у суспільстві, а тому на той час поставила собі за мету суттєво поновити ряди слуг вівтаря, котрі відчутно порідшали протягом бурхливих революційних літ. Отець Емері, ректор семінарії, був взірцем вірності для французького духовенства, а серед священницьких чеснот, котрі прищеплював своїм вихованцям, на перше місце ставив любов до Церкви.

Семінарія ця не дуже різнилася від закладів подібного типу, але дух, який панував у ній, міг би становити недосяжний приклад для наслідування. З семінарії вийшли люди, котрі відбудовували Церкву у Франції і несли Євангелію поза межі країни. Для Євгена була вона справжньою школою і стала першою ареною апостольської діяльності на рівні клерика. Вступав до семінарії з твердим наміром закінчити її за два роки, але увійшовши у суть проблем закладу, залишився ще на других два.

Не обов'язково треба детально розглядати ці і наступні роки, щоби побачити, що відтоді його життя має тільки один напрям. Це є невпинне служіння справі Церкви у голові і всіх членах тіла у відповідності до вимог часу, котрі дозволяли йому отримати Святий Дух, якого він вірно шанував і кликав протягом всього життя, аж до останньої години.

І насправді, — викликає симпатію цей зрілий семінарист — запізніле покликання — коли до найдрібніших деталей цікавиться долею папи Пія VII,

депортованого Наполеоном, просить розповісти йому про всі обставини з цим пов'язані, виявляє неточності і кожне повідомлення з цього приводу переказує у своєму листуванні, як щось дуже особисте й важливе. Йому також доручено упорядковувати таємну кореспонденцію Отця Ректора; згідно виданих декретів він організовує розповсюдження видань католицького руху опору проти антицерковних заходів Наполеона, у тому числі поширює рішення (папську буллу), що ним папа екскомунікував (розвінчав) Наполеона. Невдовзі Євген стає зв'язковим між сульпітіанським центром у Парижі і між кардиналами, котрі стали жертвами помсти французького імператора. Однак, завантаженість справами і ділова активність не стали на заваді Євгену у продовженні щоденної праці над собою, в удосконаленні свого внутрішнього світосприйняття шляхом розвитку покірності, посту і молитви.

У цьому відношенні він чітко дотримується сульпітіанських звичаїв і методики О.Ол'єрі, котру потім впровадить у своєму Ордені Місіонерів Облатів. Черпаючи натхнення з таємниці свого щасливого випадку і відповідних переживань під час Великої П'ятниці, організував групу семінаристів, котрі добровільно прийняли на себе різні обмеження, щоб цим винагородити Богові ті зневаги та образи, що їх завдають грішники.

Повідомляючи про це у листі до матері, Євген простодушно пояснював, що знайшов добре підготовлений ґрунт. “В семінарії ніхто не сумнівається у великій користі і цінності дрібних самообмежень, тільки треба було трохи організаційної ініціативи. Мені здається, що багато заходів не доходить до задовільного результату тому, що немає людини, яка б цю справу посунула. Створюється враження, що велике число віруючих християн є здатними до багатьох добрих справ і творчості, але можуть ніколи їх не зробити, якщо не знайдеться людина, (нехай навіть менш досконала порівняно з ними), котра допоможе їм виконати намічене.”

Євгену ніколи не бракувало ініціативи, сили чи відваги до впровадження того, в чому розпізнав волю Божу і справу свого покликання.

Всією душею захоплюється апостольською працею не тому, що як клерик має виказати свій потяг до набуття священницького сану, а тому, що бачить своє місце в Церкві і хоче служити Богові згідно з отриманою від Нього особисто милістю. Тому немає мови про повернення назад; час вагань і сумнівів вже минув. Почався час дій, навіть якщо дехто з ближчого оточення вбачав у цьому “бонапартівський деспотизм”.

Після прийняття сану піддячого, Євген написав до матері, котра все ще постійно чекала, що він до неї повернеться: “Це не сан піддячого пов'язує мене з священництвом, але повна, цілковита, вільна і добре

обміркована воля... Бог мене кличе до священницького сану і я також хочу бути ксьондзом, дуже хочу.”

Також просить, щоби мати прийняла серцем такий стан речей, тому що він “не хоче бути ксьондзом протягом восьми днів, шести місяців, одного року, чи навіть десяти літ, а хоче бути ксьондзом протягом всього свого життя”.

Дияконом став 1810 року у період, коли Наполеон застосовував різні репресії по відношенню до Церкви, особливо після церемонії шлюбу з Марією Людвігою, що у ній відмовилися прийняти участь кардинали. Тому через кілька днів з семінарії було усунуто О. Емері, а слідом за ним — інших професорів.

У цей момент Євген вже давно навчає катехізмові в одній з парафій, тиху радість знаходячи собі у тому, що вибирає собі дітей особливо бідних і занедбаних. Він хоче віддаватися цій праці якнайдовше, щоби гідно підготуватися до прийняття священницького сану. Але тут почалися ускладнення. Папа не погоджувався призначати єпископів, котрих пропонував Наполеон, тому багато єпископських дієцезій мали вакансії; крім того, були також дієцезії, де керували єпископи, яких не було затверджено Столицею Апостольською. І так само у Парижі, на єпископстві засідав кардинал, котрий не отримав папського призначення. Євген не хотів приймати освячення з рук єпископа, котрий не підтримував зв'язку з Головою Церкви. Волів чекати. І це відповідало його внутрішній потребі кращого самовдосконалення перед приходом до віттаря.

Тим часом дирекція семінарії, котру було усунуто імператорським декретом, піклуючись про майбутнє закладу, забезпечила собі наступників в особах випускників. Одним з них мав бути Євген де Мазенод, призначений майстром церемонії. Під кінець 1810 року він вже відігравав головну роль у Апостольському об'єднанні (знамените АА) на території семінарії, що мало на меті духовне удосконалення членів, створення певної еліти, тому його присутність серед керівних лідерів була цілком природньою. Але ця посада вимагала бути освяченим на священництво. Тому, в інтересах закладу, Євген мусив скоротити час підготовки і вдатися під заступництво друга своєї сім'ї, єпископа Яна Франциска де Мандол, з рук якого 21 грудня 1811 року в Ам'єні Євген прийняв сан священника.

Вказані зовнішні обставини ніяк не вплинули на безпосередньо духовну підготовку до освячення, зокрема на її якість; Євген виконав все так, як це тільки він вмів: з усією старанністю і сердечністю людини півдня, переповненої милістю і Божим світлом. Освячення він прийняв як чудо Божої любові, як ні з чим не зрівнянне щастя. Потім ще три дні готувався до своєї першої Святої Меси, щоби у Ніч Різдва Христового скласти Найсвятішу Жертву.

У січні 1812 року, відмовившись від посади Генерального Вікарія в Ам'єні, Євген приступив до своїх обов'язків у семінарії із гідним поваги почуттям відповідальності і зрілості. “Оскільки мені здається, що на то є воля Божа, аби ще рік я провів у семінарії, допомагаючи утримувати у цьому закладі дух побожності, що його старанними зусиллями отців вдалося запровадити, піддаюся тому, чого Провидіння, здається, від мене вимагає. А щоби служба моя, до якої призначений, не була безплідною, прагну діяти так, щоби приклад мій говорив про це більше, ніж слова і повчання”.

Після виконання цієї одночасної місії, восени того ж року, Євген, якого запрошено єпископом Ексу (а точніше — адміністратором, котрий чекав на це призначення), повернувся до рідного Провансу.

12. ВИХОВАТЕЛЬ КЛІРУ І ДРУГ БІДНЯКІВ

Отже став Євген займатися улюбленою апостольською діяльністю, що для неї обрав священництво.

В семінарії св. Сульпітія відбувалися зустрічі з місцевими єпископами. Дух місіонерства великою мірою сприяв піднесенню семінаристів. І було два вірних приятеля, природжених місіонери, які жили думкою про євангелізацію: Євген де Мазенод і Карл Форбен Янсон. В усьому були одностайними, крім хіба що планованого місця і напрямку діяльності. Де Мазенод вбачав нагальну потребу поширення Євангелії у Франції, а Форбен Янсон більше думав про поганські країни, а особливо про Китай. Друзі вели безкінечні дискусії, не маючи можливості переконати один одного, і запалюючись щоразу більше. В своєму сумлінні ксьондз Євген вже давно не мав жодного сумніву щодо власного обов'язку і ось вже тепер, нарешті, починав справу свого життя.

На початку було це майже продовженням попередньої праці. Пробував оживити дух побожності в семінарії Ексу. Заснував Апостольське об'єднання (АА) за прикладом існуючого у паризькій семінарії. Збирав клериків на конференції, на духовні читання, дискусії, молитви і підсумки сумління. По-своєму організував час відпочинку і прогулянок, співу і розваг, переплітаючи їх з молитвою і обміном думками на апостольські теми.

Одночасно не забував про священників данної дієцезії. Дуже швидко набули популярності і зібрали симпатії організовані ним душепастирські зустрічі і конференції. Ожилилася праця в парафіях, зміцнілися зв'язки між священниками.

Молодий, старанний священник, суворо дотримуючись канонічних правил в особистому житті, відданий Божій справі, звертає на себе увагу віруючих, яким також віддає багато часу. В кожному випадку все, що він робить, є спрямованим для їхнього духовного добра. Протягом всього життя

він прагне служити найбільшим свідомо і послідовно. “Попереджав вже тебе, дорога Мамо,— писав Євген перед приїздом до Ексу, 22 квітня 1812 року, — про мої наміри, котрі є тільки розвитком і дальшим продовженням завдань, що накладаються обов’язками мого священницького сану. Сьогоднішні священники — це не ті ксьондзи, які були раніше; ми є ксьондзами для Церкви і послідовно маємо віддавати їй кожную свою хвилину. Тобто той час, який не буде використано для молитви, студій або священницьких обов’язків, буде вкрадено у Того, якому для служби ми внутрішньо посвячені, добре знаючи, наскільки широкою є сфера наших обов’язків, котрі ми прийняли на себе. Тому не можна очікувати, що коли повернуся, почну складати візити і приймати гостей, виконуючи те, що зумовлено засадами пристойності, традиціями вищого товариства і т.д. Жодної з тих речей не можу собі дозволити. Мій спосіб і порядок життя вже задалегідь є запланованим і ніщо не в змозі схилити мене до його змінення, тому що я нічого для себе не вирішую до тих пір, поки зріло не обмірковую цього перед Богом.”

Людина з однієї цілої брили, неподільна. Ясний ідеал має перед очима і в прагненні до мети здатен вибрати відповідно необхідні засоби: чітко, рішуче, без коливань і камуфляжу.

Отець Дюкло, якому Євген розповідає про свої починання і який з зацікавленістю спостерігає за діяльністю свого вихованця, свідчить, що вплив молодого священника на оточення був величезним. Писав до Євгена: “Не оглядайся ні направо, ні наліво, але завжди май перед очима Бога і Його релігію. Неможливо повірити, яке велике враження справляє, яку збуджує довіру і шанобливість поведінка, повна святості, що її супроводжує чарівність цнотливості.”

Безсумнівно, що суттєве значення у цій діяльності мали старанність і святість молодого священника, але велику роль відіграло також прізвище, яке привертало до нього увагу. Важко було утриматися від цікавості всім тим, хто був заінтригований поведінкою ксьондза де Мазенода, сина голови. Хотіли його побачити, побачивши — замислювалися, а інколи одразу були шоковані.

Шоком для всього міста і околиць була Великопісна проповідь ксьондза де Мазенода у 1813 році. У Франції вже віддавна склалася власна традиція Великопісних проповідей, але це були переважно виступи проповідників, котрі хизувалися своїм ораторським мистецтвом перед великими і багатими світу цього, які тим з більшою увагою слухали, чим більше проповідник вмів догодити потребам і смакам багатіїв. І раптом ксьондз де Мазенод оголосив про намір виголосити серію проповідей для тих, для кого проповідей звичайно не було. “Буде в тому часі багато промов для багатих і освідчених”, — читаємо у його нотатках, що їх

підготовляв перед цими, вже тепер історичними проповідями. “Чи не повинно бути промов для вуха і розуму бідних і невчених? (...) Євангелія має бути проголошеною для всіх і має бути проголошеною так, щоби люди її розуміли”.

Попіклувався також і про те, щоби час проповідей було достосовано до можливостей тих, до кого адресував ці проповіді. Призначав їх на шосту годину ранку. Але до костьола св. Магдаліни, де мали відбутися оголошені богослужіння, прийшли не тільки бідні. І не тільки вони були зворушені словами проповідника, хоча, в залежності від суспільного положення, кожен сприйняв проповіді по-своєму.

Бо проповідник промовляв не французькою мовою, а по-провансальсь-ки, і не про те він говорив, що звичайно проголошено було пригладженою шкільною мовою, а чисту євангельську правду у сучасних категоріях.

“Приходьте всі, хто б ви не були, — закликав ксьондз де Мазенод, — приходьте старанно на навчання, що мають вас визволити від багатьох фатальних помилок і показати вам те, що насправді є для вас єдине важливим. Приходьте перед усім ви, убогі Ісуса Христа, щоби Бог допоміг мені докликатися на чотири сторони світу і збудити багатьох збайдужілих у згубній сплячці, що веде до погибелі.

Почнемо з того, що скажу вам, хто ви такі є (...). Бо якщо питаємо про це світ людський, то він відповість згідно своїх упереджень і забобонів (...).

Робітники, хто ви є в очах світу? Ви клас людей, приречених на те, щоби змарнувати своє життя у тяжкій і зневажаній праці, котра віддає вас у неволю і ставить у залежність від інших, з якими ви хотіли б бути рівними. Домашня прислуга, — ким ви є в очах світу? Ви клас рабів, котрі належать тим, хто їм платить, ви приречені на зневагу, на несправедливість, а часто також на погане відношення з боку хазяїв, які інколи поводять себе неначе варвари і уявляють собі, що за нещасну копійку, котру вам платять, отримують право на будь-яку несправедливість щодо вас.

А ви, працюючі на землі, селяни, ким ви є в очах світу? Ви варті рівно стільки, скільки варта ваша праця. Оцінюють вас єдине згідно сили ваших рук. А якщо помічають — переважно неохоче — ваш піт, то тільки у тій мірі, у якій ваш піт зрошує і удобрює землю.”

Проповідь була для всіх працюючих, бідняків, терплячих нестатки і несправедливість. Промовець не обминув нікого: “А ви, убогі, бідняки, котрі через несправедливість людей або сувору долю вимушені жебракувати на хліб, щоби зберегти життя, ким є ви? Світ вважає вас покидьками, котрі не варті того, щоби стояти перед його очима і тому він

відвертається від вас, аби не треба було змилюватися над вашою долею, що її не хоче полегшити.

Так думає світ і тим ви є в очах світу. А тепер прийдіть, щоби дізнатися, чим ви є в очах віри. Убогі Ісуса Христа, утискувані, нещасні, страждаючі, хворі, ранами вкриті, ви всі, котрих біда притискає — браття мої, дорогі брати мої, шановні браття мої, слухайте мене!

Ви є дітьми Бога, браттями Ісуса Христа, спадкоємцями Царства Божого, вибраною частиною його спадку. Ви є — згідно зі словами св. Апостола Петра — святим народом, ви царі, ви священники. Ви, у певному сенсі, є богами! *Dii estis et filii Excelsi omnes* (Ви всі є богами і синами Всевишнього — Псалм 82,6)

Нехай оживе ваш дух! Нехай розкриваються ваші серця! Нехай нарешті ваші очі проникнуть поглядом крізь покриваюче вас ганчір'я! Всередині вас є душа безсмертна, створена за образом Божим, душа, про яку Бог турбується більше, ніж про панування над цілим світом. Тільки Бог є гідним вас!”

Можна собі уявити, чим були ці проповіді в Ексі. Який відгук викликали серед убогих, які коментарі у салонах багатих, де всього кілька років тому виступав молодий де Мазенод. А він тим часом тішився, що його слухають бідняки і зовсім не думав про коментарі багатіїв.

Місіонер вбогих, священник з особливим даром до опікування наймолодшими, стояв перед фронтом праці і поєднував слово з вчинками. Як то робив перед прийняттям священницького сану, так і зараз, пішов до в'язниць і до в'язнів, заопікувався молоддю, для котрої організував особливе товариство з власною присягою і життєвим розпорядком. Коло його трудів поширювалося, тим часом змінювалися на краще також і суспільно-політичні умови.

13.ЗАСНОВНИК ОРДЕНУ І ЙОГО МІСІОНЕРИ

Поразка Наполеона, який переслідував чернечі Ордени і проповідників, була корисною подією для Церкви у Франції. Тим більше, що точка зору папи Пія VII, висловлена ним у звертанні до Форбена Янсона, передбачливо зміцнювала положення ксьондза де Мазенода у справах місії. “Пам'ятати про язичників — є вартим схвалення, але варто, перед усім, подбати про людей, котрі нас оточують. У Франції над усе потрібно створити національні місії і організувати реколекції для священників” — закликав Святий Отець.

Ксьондз де Мазенод, котрий з власного розуміння та досвіду вже знав, як багато треба зробити, почав розмірковувати про необхідність створення місіонерської групи. Справу цю дещо затримали події, пов'язані з

поверненням Наполеона, але восени 1815 року ксьондз Євген рішуче приступив до реалізації власних планів.

Напочатку купив значну частину старого монастиря, що лишився після Кармелітів босих, що до нього примикав костюл на головній алеї Ексу, а потім почав шукати однодумців. Але йшлося йому не тільки про гарних промовців, бо потенціальні кандидати мали відрізнятись позитивно дещо іншим. До одного з них писав: “Суть справи не полягає тільки у тому, щоб ліпше або гірше забезпечити виголошування Слова Божого у поєднанні зі згадкою про те, що є властиве людям; і не в тому, щоб, оббігавши прилеглі села — як інколи мовиться — наловити душ в ім’я Бога, не даючи собі труду бути людиною з багатим внутрішнім світом, чоловіком, сповненим бажання до справжнього апостольського служіння. Для такої праці можна досить легко знайти когось на Ваше місце, але чи зможете Ви повірити, що таке рішення було б для мене прийнятним?”

Треба спочатку, щоб самі були щиро святими, спочатку ми самі. І це слово містить у собі все, що ми могли б сказати.”

Так писав ксьондз Євген в одному з багатьох листів до ксьондза Франциска Генріха Темп’ера, вікарія в Арлі. Колись, свого першого листа до нього ксьондз де Мазенод починав з піднесенням і побожним просторікуванням, як тільки підказали йому це прізвище: ”Мій дорогий Друже! Читай цей лист у ніг Розп’яття і у такому стані духа, щоби слухати тільки Бога, чого вимагає Його слава і спасіння душ від священника, яким ти є (...)”. Але, власне з причини того емоційного піднесення, ксьондз де Мазенод забув підписати цей лист-заклик.

Цікавим є те, що адресат вірно відгадав автора, хоча мало хто знав тоді його почерк, але Генріх Темп’ер здогадався, що такий проект може походити тільки від ксьондза де Мазенод. Невдовзі після цього приєдналися ще три інших священники і у день, коли Церква вшановує навернення св. Павла Апостола, 25 січня 1816 року, до єпископської курії в Ексі спрямували лист з проханням про затвердження їхнього місіонерського товариства.

Метою, яку поставили перед собою Засновники, була “місія виголошення Євангелії в малих містах і селах Провансу, де майже повністю втрачено віру.” Того самого дня ксьондз де Мазенод і ксьондз Темп’ер оселилися разом у старому будинку кармелітів у настільки убогих умовах, що це привело у розпач матір місіонера, яка за якихось кілька сот метрів від монастиря керувала вишуканим домом родини Жонне. Як би там не було, а невдовзі до них приєднуються інші, а через два тижні розпочинають свою першу місію, вже як Місіонери Провансу.

Дату 25 січня будуть тепер святкувати як день виникнення Громади, котру через 10 років — 17 лютого 1826 року — буде підтримано і

затверджено папою під красномовною назвою: Орден Місіонерів Облатів Найсвятішої і Непорочної Діви Марії — Місіонери віддані Марії і не обмежені у своїй діяльності межами якоїсь провінції, або навіть країни. Тобто — Місіонери для служіння в усьому світі. Новостворені місіонери неструджено проводили свої місії, перед усім у місцевостях малих і бідних, згідно з думкою Засновника і у відповідності до прийнятого статуту. До 1824 року вони виконали 40 місій, кожна з яких тривала у середньому протягом місяця. У більшості випадків керував ними отець де Мазенод. Отці розпочинали кожний свій день праці (і влітку, і взимку) о четвертій годині ранку молитвами і духовними вправами, потім йшли до костюлу, щоби виголошувати проповіді, відправляти Святу Месу (Службу Божу), вислуховувати сповіді, відвідувати хворих і знову сповідувати до самої ночі, якщо була така потреба. Віра і сила слова провідника групи, здавалося, була здатна “гори перевернути”. Завжди був готовим стати на руїнах якогось костюлу з хрестом у руці і розпочати проповідь, імпровізуючи і, як завжди, перемагати своєю простотою, переконувати логікою викладу і висновками, поривати присутніх відвертою апостольською палкістю виступу, вільно керувати учнями і волею слухачів.

Але це не була лише гаряча переконаність чи рвучка старанність Божого чоловіка. Вмів він також застосовувати корисні методи заохочення і привернення віруючих, котрі з якихось причин віддалилися від Церкви. Тому Місіонери Провансу починали місії з відвідування родин у їхніх оселях, заводили знайомства, зав’язували нові контакти, запрошували людей особисто. Під час таких зустрічей вивчали потреби і проблеми у даній місцевості. Не відкидаючи зовсім старих випробуваних методів, місіонери намагалися їх позитивно удосконалити згідно з духом часу. Сміливо шукали нових шляхів і способів, щоби успішно нести слово Євангелії убогим, хоча для самих місіонерів могло це бути джерелом неприємностей.

Запровадили ще одну цікаву новацію. Під час місії влаштовували щось на зразок клубу чи світлиці, де могли зустрічатися дорослі і молодь, аби “порозмовляти і достойно відпочити”. У парафіях, де віруючі розмовляли по-провансальськи, Отець Засновник завжди говорив їх мовою: “мовою тих, котрих маю обов’язок навчати — як сам освідчив — і які мене слухають, тому що розуміють. Не зміню цього підходу за все золото світу”.

14. АДМІНІСТРАТОР, ПАСТИР І ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ

Так, він насправді не зрадив своїм ідеалам, так само як не перестав бути, перед усім, місіонером з духу і способу мислення. І це не дивлячись на те, що після дев’яти років місіонерської практики, мусив її полишити,

оскільки у 1823 році його було призначено Генеральним Вікарієм Марселю.

У такий спосіб було відновлено діяльність марсельської дієцезії, ліквідованої раніше під час революції, а життя у неї вдихнув її пастир духовний, єпископ Фортунат де Мазенод, який у подальшому викликав на допомогу ще двох Генеральних вікаріїв: свого племінника і отця Темп'єра. Через два роки, щоби запобігти повторенню попередніх небезпечних подій у дієцезії, тобто щоб назавжди зберегти її від втрат, незалежно від того, хто її очолює, отець Євген погоджується на прийняття єпископського сану і у 1837 році очолює керівництво дієцезії, отримавши декрет папи Григорія XVI, підписаний навіть без попереднього обговорення з єпископом де Мазенод.

Марсельська дієцезія завжди була однією з найважчих у Франції, але до того ж тепер треба було її реорганізувати від самого початку, бо невистачало духовенства, семінарії майже не функціонували, дієцезіальна каса майже порожня, мережа парафій не відповідає новим умовам, треба будувати нові костьолови та відбудовувати зруйновані, ремонтувати занедбані, а перед усім, — всіма засобами оживлювати віру серед населення дієцезії, котре дуже різниться між собою національним складом та суспільним станом. Це була величезна праця. Потрібно було багато відваги, щоби не зігнутися перед такими великими завданнями. Необхідно було мати твердий характер, щоби цю працю послідовно виконувати!

Адміністративний досвід єпископа Фортуната, який ще до революції виконував функції Генерального Вікарія, а також безвідмовна допомога молодих співпрацівників творили чудеса. Однак, незважаючи на всі зусилля, ця велика оновлююча робота вимагала років напруженої праці і лише через роки можна було її оцінити.

Прагнучи до релігійного життя та розвитку християнського милосердя, єпископ Євген де Мазенод оживлює старі та створює нові братства і товариства (ксьондз Тімон одним духом нараховує їх аж 26), запрошує різні чернечі ордени аби створювали на території дієцезії свої осередки, допомагає їм влаштуватися, підтримує підупалі та відновлює їхнє нормальне життя.

В документах Історичної Секції при Конгрегації у справах Беатифікації та Канонізації читаємо: “У той час, коли французькі єпископи старої формації були настроєні неприхильно щодо ченців, Слуга Божий намагався їх всіх об'єднати у своїй дієцезії.” Насправді, у період від 1823 року до 1861, коли єпископ де Мазенод помер, до дієцезії перемістилися члени тридцяти чотирьох чернечих родин (14 чоловічих і 20 жіночих), 12 з них було створено завдяки допомозі чи ініціативі самого єпископа. У рік його смерті в дієцезії вже було 36 орденів, понад 60 монастирів з

загальною чисельністю 1755 ченців. Він створив 22 нових парафії, побудував 22 нових костьоли (серед них знамениту базиліку Нотр Дам де ля Гард - костюл Матері Божої Заступниці на марсельському узвишші), понад 40 костюлів відремонтував або відновив, та ще й залишив після себе у дієцезіальній касі грошей у сумі 2 мільйони франків. Увесь цей доробок творив він з думкою і прагненням до спасіння душ, щоби Євангелію було проголошено убогим згідно з гаслом, яке обрав для себе і заповідав своєму Ордену: "Послав мене, щоби нести Добру Новину вбогим" (Іс. 61, 1), пам'ятаючи про те, що сказав Христос на доказ божественної Своєї місії: "Убогим проголошується Євангелія" (Мт., 11, 5).

Ніколи не задовольнявся тим, що адміністративними засобами організував проголошення Доброї Новини. Сам також безпосередньо проголошував її. Постійно об'їжджав різні парафії своєї дієцезії, проводив миропомазання і проголошував Слово Боже. В Марселі до кінця свого життя почувався і поводив себе як пробоц парафії. Незважаючи на свій високий духовний сан, поводив себе як звичайний священик, котрого серед ночі можуть викликати; підіймався на останній поверх до хворого, хоч самому вже було далеко за 70 років. Якщо десь бракувало ксьондза для недільного чи святкового богослужіння, єпископ сам відправляв службу. Під час епідемії тифу цілі дні і ночі перебував у лікарні, а за епідемії холери у 1837 році відвідував найбідніші поселення, миропомазував і намащував хворих, робив це і в приватних оселях.

У години прийому був доступним для кожного, вважаючи, що всі мають право розмовляти з своїм єпископом. Запрошуваний навіть на світські урочистості, якщо міг, не відмовляв. Великою мірою його популярності і виявом симпатії до нього було те, що запрошували його з приводу найрізноманітніших подій. От, наприклад, єпископ освячує відкриття нової каналізації і перший потяг на вокзалі, будинок біржі і робітниче селище, лікарню, притулок для престарілих і бідняків тощо...

У революцію 1848 року бере участь в маніфестації, бачимо його також на урочистому бенкеті у парку Сен-Мішель. Коли нова влада виявляє свою прихильність до Церкви, видає пасторського листа, заохочуючи громадян до участі у вільних виборах. Одночасно пише листа до папи Пія IX, який вимушений був залишити Рим, пропонуючи йому гостину у Марселі і запевняючи щодо молитви в своїй дієцезії. У цей самий час поширює тексти молитв за націю і урядовців. Як лояльний громадянин Франції, сам йде до виборчої урни, але голосує за республіку, проти Людовіка Наполеона, бо добре ще пам'ятає сумні спогади про події часів Наполеона Першого. Але коли під час другого царювання Наполеон III встановив дружні стосунки з Римом і Пій IX вирішив охрестити

імператорську дочку, єпископ Марселю, не зволікаючи, також виїхав до Парижа на ці урочистості.

Тоді імператор, демонструючи прихильність до французького єпископату, на знак вдячності присвоїв звання сенатора найстарішому з єпископів. Вчинив це тим більш охоче, що цим найстарішим був єпископ Марселю. Вшановуючи архіпастиря, який користувався загальною повагою, імператор мав намір також викликати до себе симпатію марсельців, котрі все ще не довіряли Наполеонові III і віддали за нього мало голосів.

Одначе Марсель, що за часи єпископства де Мазенода подвоїв чисельність мешканців і мав тоді вже 300 тисяч чоловік населення (друге після Парижу місто Франції), був завжди навзірці. Навіть початок будівництва кафедрального костюлу, що ним особисто опікувався єпископ та відвідини імператора, не приспали пильності жителів міста. І коли Наполеон III вступив у суперечку з папою, в Марселі одразу виникає комітет захисту прав Церкви, зібрано підписи, і папа спеціальним листом дякував громадянам, а єпископ-сенатор на засіданні сенату (у 1860 році) вніс депутатський запит. А коли його пропозицію було відхилено, тоді, не зважаючи на парламентський протокол, нікого не попередивши і не прощаючись, терміново залишає Париж, а потім ще надсилає листи до імператора у цій справі.

Де Мазенода не могли переконати будь-які міркування, якщо йшлося про порушення кимось прав Церкви. І цього разу він залишився вірним обов'язкові, хоча імператор подав його кандидатуру на звання кардинала. До кінця боровся, захищаючи Папу, тому що перед усім був сином Церкви і у міру своїх сил і можливостей виконавцем її місії.

15. САДІВНИК ВЛАСНОГО СЕРЦЯ

Коли розглядається особистість такого формату, як єпископ де Мазенод, який знаходився у центрі історичних подій і відігравав одну з ключових ролей епохи, легко можна помилитися і не побачити найбільш цікаве: його людське обличчя, особистий труд — працю над власним удосконаленням, його моральну і інтелектуальну вартість. Навіть під час урочистостей оголошення його блаженним і після беатифікації мала місце деяка неповнота висвітлення цих його якостей. Французький уряд надіслав до Риму окрему делегацію і організував прийом з нагоди винесення на вівтар благословенного Євгена, оскільки він був сенатором і першим серед французьких парламентаріїв став причисленим до переліку благословених. Під час цих офіційних церемоній їхні учасники дотримувалися вимог протоколу і дипломатичної форми, котрі для багатьох могли приховати те, що є найважливішим і на що Церква хотіла звернути головну

увагу: йдеться про чоловіка насправді святого, який, виконуючи свою історичну роль, у особливо заплутаних виразах і деформаціях історії, вмів знаходити собі правильне місце і правильні методи дієвої участі у суспільно-політичних подіях. Можна бути певним, що він добре це вмів, бо після детального вивчення його життя, Церква виказує йому своє повне схвалення, оголошує його благословенним і ставить його за приклад.

Таємниця полягає в тому, що все своє життя він сприймав як службу Божу і до Бога все спрямовував. Кому більше дано, з того більше вимагатиметься. Отже свідомий того, що він є піднятий над іншими своєю посадою і можливостями, Євген де Мазенод почував себе зобов'язаним до вияву більшої активності — завжди з урахуванням надприродної перспективи і надзвичайних можливостей. Щоби цієї перспективи не втратити, щоби завжди залишатися корисним знаряддям Волі Божої, він постійно контролює свою поведінку, аналізує свій внутрішній світ, шукає світла у молитві, в оточуючих людях, у книжках, аналізує і робить висновки.

У 1818 році він занотовує у своєму щоденнику: "Під час молитви вдячності трапила до мене і захопила мене думка про те, що маю бути святим; що найбільш дивовижне — здалося мені це таким легкодосяжним, що навіть не мав сумніву щодо цього..." І далі пише: "Відчув необхідність ще більшої відданості духовної при обмеженнях тілесних." І далі: "Боронь Боже проти того, щоб зріктися служіння для добра ближніх. Мені так це потрібно, що бажав би, якщо це є можливим, чинити для ближніх більше, ніж досі(...) Намагатимуся бути обережним перед проявами власної гарячкості і робитиму все, що від мене залежатиме, щоби згасити внутрішнє обурення, котре викликає у мені кожен випадок людської глупоти, що зачіпає мою вразливість або суперечить природному почуттю справедливості, котрим Господь щедро нагородив мене(...) Мушу ще більше пильнувати своє серце, бо воно є надто вразливим і швидко до любові. Мушу опанувати його почуття."

І так крок за кроком, детально встановлює план праці над собою, щоби у наступних реколекціях проаналізувати, наскільки його було виконано.

У 1824 році, будучи вже Генеральним Вікарієм, так само сумує за молитовною тишею і роздумами про своє життя: "Нехай буде Богові слава, благословення і вдячність, бо нарешті можу зняти з себе ярмо, яке мене пригнічує, можу скинути ланцюги, що на мені тяжіють, але котрі повинен цілувати. Маю можливість усунутися на узбіччя, до нашого коханого дому в Ексі, на 8 днів, щоби зайнятися єдине тільки справою мого спасіння."

Рік 1832-й: "Я — священником вже протягом двадцяти одного року. Не можу розраховувати на те, що маю перед собою ще стільки літ життя,

скільки прожив у священницькому сані. Мушу замислитися над тим, чого досягла в мені милість Божа, передана мені через накладання рук.”

Рік 1837-й: ”Треба йти вперед,- це єдиний обов’язок, який Бог покладає на мене. Ми завжди повинні мати здорову відвагу і розраховувати на Його милість. Тому, перед усім, треба серйозно працювати, аби стати святим. Від початку моєї єпископської дороги хочу гідно виконувати свої обов’язки. Одним словом, хочу ефективно працювати над освяченням моїх овець, освячуватися сам, прагнучи до вищого ступеня досконалості, якої вимагають моя висока посада і висока гідність.”

“Мушу прив’язатися до цього люду, як батько до своїх дітей. Вся моя істота, моє життя і все, що в мені, має бути цьому людові присвячене, аби ні про що інше не думав, а тільки про його добро і (...) ні про що інше не турбувався, тільки про його справи духовні і, навіть, певним чином, про його земний добробут. Одним словом, мушу жити і використовуватися для людей, готовий їм пожертвувати свої зручності, бажання, відпочинок, навіть саме життя.”

І так до кінця розмірковував і аналізував, розраховував і розраховувався за свою поведінку, як сумлінний бухгалтер з олівцем у руці, в душі щирості і правди, ніколи не говорячи, що вже досить, що далі йти не треба.

Євген де Мазенод, ступаючи на дорогу священництва, записав: “Прискіплива вірність найменшим натхненням Святого Духа”. Приймаючи обов’язки глави єпископської столиці, ставив перед собою вимоги ще більш рішучі: “Цей Дух Божий відтепер має бути абсолютним хазяїном моєї душі, єдиним рушієм моїх думок, прагнень, почуттів і взагалі моєї волі. Маю бути уважним на всі Його натхнення, наслуховуватися до них спочатку у тиші і молитві, а потім реалізовувати їх у практичній діяльності.”

Ті, хто мав можливість спілкуватися з ним, нічого не знали про його особисті рішення, але бачили його роботу і однаково свідчать, що це був чоловік, котрий більше думав про інших, ніж про себе і з усього намагався, перш за все, зробити якусь користь для бідних. У цьому відношенні переконливе свідчення знаходимо в листі папського нунція до державного секретаря Столиці Апостольської. Він повідомляє з Парижа про надання звання сенатора єпископові Марселю і супроводжує повідомлення характерним коментарем про те, що імператор створив ситуацію, у котрій “завзятий єпископ матиме більше можливостей, щоби у такому великому місті, як Марсель, що його відвідує така велика кількість людей, ще ліпше надавати гостинність своїм колегам і виявляти милосердя до убогих”.

Нікому навіть не спало на думку, що з нового звання де Мазенод може скористатися задля якихось вигід для себе.

16. У СЛУЖІННІ МІСІЙНІЙ ЦЕРКВИ

Під чуйним оком пастиря, завдяки його молитві, через особистий приклад і старання дієцезія змінила своє обличчя. Реформи і нововведення, що їх впроваджує Євген де Мазенод, надовго його переживуть як доказ мудрості і доцільності прийнятих рішень. Багато прийдешніх поколінь, визначаючи побожність священиків при вівтарі, порівнюватимуть їх з єпископом де Мазенодом, особистий приклад якого зберігся у віках: “Відправляє службу Богу, як єпископ де Мазенод”, а сумнозвісне перед тим портове місто отримає прізвисько “Марсель милосердний”.

Одначе, єпископ Марсело був одночасно генеральним керівником Ордену місіонерів і сам завжди був місіонером. Його серце було широким, як світ. Тому він свою апостольську діяльність ніколи не обмежував кордонами дієцезії, але думаючи про духовне добро, постійно мав перед очима широкі потреби вселенської Церкви і із смутком звертався подумки до місійних країн. Святий Євген належав до перших, котрі впроваджували ідею про колегіальність єпископів і про взаємну відповідальність за всю Церкву.

Він сам, у своїй психічній структурі, був єпископом-місіонером. У 1839 році він писав: “Місії належать до самої суті католицької релігії.” Вони є, “можливо, єдиним засобом для виведення цілих народів з морального неладу і навернення їх до Господа.” “Місії парафіальні, — писав Євген де Мазенод у зверненні до пастви на період Великого Посту у 1844 році, — забезпечують Церкві тривалість Божого Слова, котре не повертається порожнім до того, від Кого вийшло, воно є повченням Божим, яке проникає до глибини, входить у душі і має спасенну силу.”

Закінчення місії відображає для Церкви “гарну картину духовного воскресіння, святить народ, люд спасений.” Так він повчав своїх віруючих у пастирських листах, а одночасно, як генерал Ордену, надсилав листи до Канади, куди ще 1841 року спрямував своїх місіонерів і невтомно керував їхньою працею.

Не мав забагато священиків в Ордені, бо спільнота розвивалася повільно, натрапляючи на різноманітні перешкоди. Одначе єпископ Бурже, який з Монреалю приїхав до Європи з метою пошуку ксьондзів для своєї дієцезії, знав, як можна дійти до серця де Мазенода. Не зважаючи на його відмову, вдався до останнього аргументу: але ж тут йдеться про бідних, дуже бідних людей. Це вирішило справу. Засновник швидко зібрав Облатів, виклав їм проект. Його було сприйнято з ентузіазмом — ніхто не мав сумніву, що це є місія саме для них і кожен хотів їхати.

Вийхало шестеро — четверо отців і двоє братів — виголошувати Євангелію убогим в Канаді, згідно з ідеєю і бажанням єпископа де Мазенода. Але неспокійне серце отця вже бігло попереду. Вже протягом багатьох років мріяв він про закордонні місії і своїми думками ділився з чернечою родиною. У 1832 році хотів було особисто очолити групу місіонерів до Сполучених Штатів, велися розмови про Індію. Тому зараз писав до тих, котрі вирушили до Канади: “Монреаль може бути тільки брамою, через яку родина Облатів ввійде до численних країн для спасіння душ. (...) Я не пророк. Але завжди був людиною бажань, а деякі з моїх прагнень було почуто і виконано.”

Місіонерські прагнення Засновника почали виконуватися щоразу швидше і можна тільки дивуватися, яким чином він спромігся поєднувати обов’язки архіпастиря дієцезії з функціями генерального керівника спільноти місіонерів.

Величезні простори Канади розкриваються перед Облатами. Ще тільки трохи влаштувалися на широких преріях сходу Канади понад рікою св. Лаврентія, коли єпископ Провенчер з Сан-Боніфас запрошує їх до себе, віддаючи їм величезну, як Європа, територію на південному заході Канади.

Керівник місіонерів Ордену в Канаді, якому бракувало людей (а тим більше, що мав також розпорядження направити кількох до Червоної Ріки), завагався, може навіть злякався. Але Засновник сприймає такі пропозиції без вагань і дає категоричну відповідь: “Не розумію, як ти міг так дивовижно помилитися..., здається мені, що я висловився досить чітко і лаконічно, для того щоби ти міг добре зрозуміти, що це не була звичайна пропозиція для обмірковування і дискусії, але остаточне рішення, що його маєш виконати. І треба його виконати без найменшої тяганини.”

Отже, з того моменту вже не було зволікання. Місіонери чимраз далі заглиблювалися у безмежні території Західної Канади. І знову на заклик з-за Скелястих Гір вирушає новий караван з Європи до Орегону, до узбережжя Тихого океану, до червоношкірих індіанців. Згодом відкривається Британська Колумбія і Юкон. Через Атабаску-Макензі досягають Облати до Бесплідної Землі ескімосів, полярного кола і Льодовитого океану, створюючи “білу епопею” далекої півночі, долають величезні відстані, сягаючи до Лабрадору і берегів Гудзонової затоки. У цей час інші члени спільноти місіонерів засновують університет в Оттаві, де отець Гюго стає першим облатським єпископом в Канаді.

Спільнота вийшла у широкий світ, а Бог підтвердив цей напрямок їхньої роботи і нагородив Облатів за довіру до Нього тим, що не бракуватиме їм людей для добрих справ, котрі Він хоче виконати.

Щоби підтримувати місійну справу у світі єпископ-місіонер де Мазенод спорожнивши монастирі у Франції, посилає з місією навіть хворих. І

ось, начебто відповідаючи на це, до новіціату зголошується раптом стільки кандидатів, що будинок не може всіх вмістити і треба відкривати додатково новий новіціат, аби нові майбутні місіонери могли проходити своє випробування.

А це означає, що знову можна буде взяти під місійну пастирську опіку нові терени, і знову рушатимуть нові каравани для спасіння душ.

Наступного дня після відкриття нового новіціату, 21 жовтня 1847 року, Євген де Мазенод висилає місіонерські групи до Азії, у спеку Цейлону (Шрі Ланки) і до Техасу (США), де гинуть багато хто з його учнів, викликаючи струмені сліз і глибокий смуток Засновника, та до Південної Африки, котра завдасть йому багато клопотів...

Викликаючи до Марселю отця Яна Франціска Ал'яра, який мав отримати сан єпископа і вирушити зі своєю групою до Африки, він писав: “Це є досить важко, але Бог, як сам знаєш, завжди приділятиме свої милості і міцну допомогу пропорційно до навантаження, котре накладає на тебе. Тому не залишається нічого іншого, як тільки схилитися і слухати з довірою.”

Отець Засновник не тільки приймав нові місійні терени, але детально цікавився тим, яким чином місіонери дають собі раду серед поганського люду і чи, боронь Боже, чогось не занедбують. Нервував, якщо не бачив результатів місії; тоді навіть гідність і сан єпископа не могли захистити від його різких, але конкретних доган: “Охоче б довідався про те, що ти хоч трохи покращив справи у своєму вікаріаті. Місійні єпископи не можуть сидіти у своїй резиденції і нікуди не виходити” — так писав до єпископа Ал'яра. Хоча, в цілому, не було аж так погано, все-таки терен був важким, і плодів місіонерської діяльності треба було довго чекати.

Але Отець де Мазенод намагався прискорити справу, бо думав і піклувався про душі бідняків, отже на увесь світ прагнув вислати місіонерів. Коли йому інколи здавалося, що вже нікого не може вирядити, тоді охоплювала його злість через те, що до нього звертаються так, як би мав тих місіонерів скільки завгодно; та швидко брав себе в руки і опановував себе: “Перед остаточною відповіддю треба спочатку стати перед Богом. Бо йдеться про спасіння душ. Отже, у підсумку — це поклик до виконання обов'язку і мети нашого Ордену.”

Отож і не є дивиною, що єпископ де Мазенод зайняв одне з почесних місць у справі відновлення місійного руху у минулому столітті і що за кілька років до його смерті місіонери утвореної ним чернечої родини вже крокували по всій земній кулі від полярного кола до тропіків.

17. ВАЖКА НОША ЛЮДСЬКИХ ПРИСТРАСТЕЙ

Замислюючись над життям єпископа де Мазенод і думаючи про великі досягнення цієї людини, треба вберегтися від однієї можливої і суттєвої помилки. Вдале життя ще не означає, що у цьому житті все було вдалим. Що він мав тільки друзів, що скрізь на нього чекав успіх. Бо вдавалося йому далеко не все, не всі його старання були успішними, нічого не досягалося легко.

Перед усім, невдалим було подружнє життя батьків, розлучення яких становило потім постійну свіжу рану в серці сина. І взагалі, середовище як родинне, так і суспільне .... Було воно нечуйним і несприятливим, хоча сприймаючи його як поклик, у душі віри, бачимо, що вже у період дитинства і юності, несло воно в собі дух Божого Провидіння. Також не мав Євген сприятливих можливостей для систематичного навчання. Тільки-но приступив до навчання у початковій школі, як вже мусив перервати його, потім пару років навчання за кордоном в італійському колежіумі та в семінарії, де навчання було скоріше формальним, а не по суті. Мати його постійно противилася бажанню сина бути священником і, зрештою, дала згоду як би під примусом, бо не могла його зрозуміти і постійно боялася за нього. Несприятливою була також постійна відірваність від батька, котрий не міг повернутися на батьківщину.

Потім протягом всього життя Євген де Мазенод когось дратував, обурював, провокував і постійно мав навколо себе достатньо таких людей, котрі не шкодували сил, аби зашкодити йому. Вже будучи єпископом, пізнав смак несправедливого публічного звинувачення і дріб'язкового порпання у його особистому житті під час відкритого судового засідання, на що сам дав згоду. На власному досвіді усвідомив, що то є наклеп у пресі, адміністративний шантаж і політичне переслідування, включно з позбавленням громадянських прав і попередженням про вигнання з країни.

На жаль, був йому добре знайомий і смуток розчарування у тих, кому довіряв, а також відчуття поразки, коли справа його життя розпадалася, перетворювалася на руїни, а друзі кидали його.

Протягом всього свого життя Євген де Мазенод дотримувався додаткових днів посту і обмежень. Кожної п'ятниці його вечерею, що її споживав у своєму кабінеті, складалася виключно з шматка черствого хліба і склянки води; стверджував, що Бог дав йому достатньо міцний організм, тому що добре знав про хвилини цілковитої втрати сил і страждань. Траплялося, що втрачав свідомість під час богослужінь і падав на амвон від виснаження чи хвороби.

Але ніколи не турбувався про своє здоров'я, не вмів і не хотів себе заощаджувати. Тільки лише за наказом співбрата, якому дав обітницю слухняності, погодився на лікування.

Ніщо, що є людським, не було для нього чужим. У важкий час суспільного хаосу і безладдя, революцій і війн, коли змінювалося обличчя людства, він жив так, як і інші: як громадянин, як священик і як єпископ. І поводив себе так, як вони, тільки трохи інакше. Інакше настільки, наскільки надав усьому своєму життю Божий вимір і міг дивитися на себе з точки зору Бога.

Його сучасники, дивлячись на цього єпископа, який стояв при вітварі, захоплені його молитовною зосередженістю, набожно повторювали: ”Дивовижно, чудово, як папа.” Дивлячись на його життя і діяльність з перспективи літ, так само неможливо не захоплюватися ним. Особливо цінним для нас є надзвичайно людяний вираз його святості — завжди був людиною: справжньою, вразливою, чоловіком на все відкритим, який все те, що є людським, вмів поєднати з Божим.

Про себе знав, що, як людина, він може помилятися, тому пильнував власної поведінки і кожен крок свій випереджав молитвою, не уникаючи жодної роботи і не лякаючись великої арени публічного життя. Любив Церкву і служив їй всім серцем, кохав свій народ і разом з ним творив його історію. Думав про величезні справи, впливав на суспільну думку, намагаючись спрямувати її на дорогу морального розвитку і одночасно пам’ятав про дрібні людські справи: про хворого і бідного поруч, якому можна подати “склянку води”, про кожну бідну людину, яка потребує допомоги ближніх.

18. БЛАГОСЛОВЛЯЮЧИ НАС

Доживши похилого віку, єпископ де Мазенод, наближаючись до свого восьмидесятиріччя, залишався постійно бадьорим, активним і працьовитим. Не позбувся навіть своєї природженої захопленості та запалу, хоча вмів ці почуття швидко приборкувати. Не змінив також своїх звичайних обмежень, чи, боронь Боже, — молитв і побожних вправ. У щоденному порядку його справ нічого не змінювалося прогягом багатьох літ і ніхто не припускав, що цей залізний організм підштовхує життя вже рештками сил.

Болісні прояви у грудях з лівого боку, що їх почав відчувати наприкінці 1860 року, нікого не збентежили. Сам він пояснював їх скоріше за все фізичним стомленням. Одначе біль посилювався, утруднював дихання, а серед ночі несподівано і неприємно будив зі сну.

Ці незвичайні прояви почали непокоїти найближче оточення. Друзі вдалися до невинних хитрощів, щоби з’ясувати стан хвороби. Під час відвідання семінарії єпископ “несподівано” зустрівся із своїм лікарем. План вдався, хворий скористався з нагоди. Медичне дослідження не було довгим — пухлина. Можна було пов’язати це з нещодавним падінням, коли старий єпископ впав з дошки під час огляду нової будівлі, але могли бути також

інші причини. Після невеликої операції витекло багато гною, закладено було дренаж, хворий почував себе краще і зміг знову віддатися праці. Одначе гною нагромаджувалося так багато, що стало необхідним збільшити отвір додатковою операцією.

Коли вже все почало вказувати на поліпшення, несподівано піднялася температура і з'явилися додаткові ускладнення. Лікарі поставили діагноз: запалення навкололегеневої оболонки. Стан хворого різко погіршився. В Ордені і дієцезії було організовано спеціальні моління, згідно з Церковною традицією хворий прийняв миропомазання. Оточувала його атмосфера молитви. Молився також сам і всіх до цього заохочував.

Страждання єпископ Євген переносив зі спокоєм: "Коли вже знаходишся на хресті, треба на ньому триматися з витривалістю, бо це є милість Бога," — так повторював своїм найближчим. Очі оточуючих його людей були у сльозах, але він залишався спокійним, навіть усміхався.

Організм старого єпископа витримав запалення плеври, але здоров'я не поверталось. Третє хірургічне втручання принесло тільки тимчасове полегшення. Минуло три місяці, надія поверталася і згасала, а у серцях все частіше з'являлося погане передчуття. Сам хворий був далекий від таких емоцій, але, незважаючи на це, викликав лікаря і попросив його сказати всю правду.

— Так, — сказав той після огляду пацієнта, — побоювання оточуючих небезпідставні.

— Добре, докторе, — відповів єпископ і, зберігаючи повну притомність розуму і опанованість духу, почав видавати необхідні розпорядження.

— Якщо маєте мені дати хліб євхарістичний у предсмертний час, то не треба чекати до нічної меси, принесіть мені зараз, — попросив Євген.

Рано вранці допоміжний єпископ відправив у кімнаті хворого Святу Месу, включаючи традиційну молитву "за вмираючого". Євген де Мазенод зазначив потім у розмові, що бідний священник був сам дуже зворушений, дуже хвилювався, коли виголошував цю молитву.

Лікарі обмежували візити до хворого, але він приймав усіх. Для кожного мав якесь слово, заохочення, повчання, благословіння.

— Ти ще маєш багато часу, але я вже знаходжуся на вершині гори, у дверей вічності, — відзивався якимось єпископ до одного з відвідувачів. Іншого разу сказав:

— Займався багатьма справами, брав на себе велику відповідальність, але я завжди був сповненим віри у милосердя Боже.

Надалі продовжував займатися своїми ксьондзами і їхніми проблемами, входив у подробиці різних справ, зберігаючи піклування про духовне багатство дієцезії. Коли єпископ Жанкар хотів відмінити урочисті

богослужіння в кафедральному костюлі на день Зелених Свят через хворобу Євгена, хворий рішуче спротивився цьому: “Абсолютно не хочу бути причиною позбавлення віруючих тієї великої радості під час католицьких церемоній, котрі дають їм велику користь.”

Відвідувачів завжди просив, щоби починали ту чи іншу вказані ним молитви і включався разом з ними у відмовляння, знаючи всі тексти напам’ять.

“*Veni, Creator* — О, Духу, Творець, прийди..., *Veni, Sancte Spiritus* - Прийди, Святий Духу...” Потім розарій і молитви за вмираючих. Не хотів, щоби молилися за його здоров’я, щоби міг лишитися надовше:

— Хочу тільки однієї речі: щоби виповнилася свята Божа воля.

Очевидці розповідають, що майже без перерви протягом останніх тридцяти годин тримав у руках свій місійний хрест і розарій. У понеділок, після Свята Зіслання Духа Святого, коли, слухаючи дзвони, відмовлено молитву “Ангел Господній...” і “Радій, Царице...”, вмираючий востаннє відновив свої чернечі обітничі.

Потім стали на коліна перед ним всі присутні: допоміжний єпископ, отець Темп’є — друг і сповідник хворого, священники, черниці... — він кожного особисто благословив. Коли встав з колін останній, хтось попросив, щоби поблагославив всіх Облатів, своїх синів улюблених.

— Так, так, звичайно, — зреагував поспішно Євген. Підніс руки вгору, як би беручи з небес силу благословення, потім опустив їх, взяв до рук свій знаменитий хрест і з великою молитовною зосередженністю благословив на всі сторони світу, охоплюючи цим благословенням, як отець і Засновник, всіх своїх дітей суцільних і майбутніх, присутніх і перебуваючих у різних закутках земної кулі. Потім ще раз підняв руки і поблагословив сестер-черниць Святої Родини: “Перекажіть їм, що я їхній отець, що дуже їх кохаю..., що хочу, аби обидва Ордени складали одну родину; сестри, завдяки цьому братньому поєднанню будуть щасливими і сильними.”

Піднесена рука вже знову спочила на постелі, але її благословляючий порух все ще залишався перед очима люблячих його осіб, котрі зворушливо тривали, переживаючи біля ліжка. Це благословення вони відчували десь у глибині сердець. Одночасно з благословенням зійшло на них нове відчуття ситуації, якимось дивним полегшенням. А він, постійно думаючи про смерть, час від часу говорив:

— Якби я був більш святим, тоді б просив би Бога: *Veni, Domine, noli tardare* — Прийди, Господи, не зволікай, — прошепотів з покорю. Але потім знову:

— О, як затримує свій прихід добрий Майстер! Ще я не є гідним поєднатися з Ним.

Просив молитися за виконання Божої волі і запевняв: ”Це вже довго не триватиме.” Також наполягав: “Якщо засну, то, незалежно від моїх страждань, прошу мене збудити; хочу вмерти у повній свідомості, знаючи, що вмираю.”

І насправді, западав у сон, часом втрачав свідомість, але знову приходив до тями. Наступного дня, у вівторок після Зелених Свят, 21 травня 1861 року з ранку сказав: “Від учора пройшов я велику частину шляху.” Це означало, що поступово відходив, залишаючи свої земні справи і думаючи вже тільки про вічність. З великою зворушливістю і дитячою покірністю прийняв благословення, яке прислав для вмираючого єпископа папа Пій IX. Потім вже тривала постійна молитва. Коли відмовлявся розарій, він також пересував зерна свого розарія. “Чи ще довго житиму, — питав лікаря, — хочу вмирати свідомо, щоби добре прийняти волю доброго Бога!”

День закінчився. Було відмовлено всі молитви і літургичні читання згідно з часословом. Лишилася остання, так звана комплекта. Євген попросив, щоб почитали її. Його день закінчувався. Кожен вірш, відповідно до даної ситуації, у якій знаходився, вимовляв з особливим почуттям: ”У руки Твої, Господи, повіряю мого духа...”

“Тепер, о Господи, дозволь відійти своєму слугі у мирі.” Літургія годин скінчилася, скінчилася літургія життя. Остання молитва: “*Salve, Regina* — “Радій, Царице...”

Єпископ був в агонії. На деякі молитовні звернення відкривав очі. Присутні відчували, що приймає участь у молитві.

Хор голосів цитував: ”... після цього вигнання нам покажи...” і очі в конаючого відкрилися. Звернення молитовне :”... О Милостива, о Співстраждальна...” супроводжував прощальним порухом. На останнє звернення: “О Солодка Діво Маріє”, глянув у небо і зітхнув. Це було останнє зітхання. Відійшов до Господа, котрому служив і за яким сумував. Залишилися його молитва і благословіння.

ПІСЛЯМОВА

Після ознайомлення з постаттю єпископа де Мазенод, Засновника Ордену Місіонерів Облатів Марії Непорочної, може постати питання: а що відбувається з його Спільнотою? Чи ще існує і що робить?

Звичайно, Громада Місіонерів Облатів Марії Непорочної існує. Розповсюдилася вона по всьому світі, як це й було прагненням її Засновника. У столітній ювілей його смерті налічувалося вже понад сім з половиною тисяч членів; спільнота і надалі робить те, що робила за життя свого Отця і те, що він робив би сьогодні, якщо б жив з нами, що — прохаючи світла Святого Духа — допомагає нам визначити як свідчення нашого часу і розвитку Церкви.

Для всіх нас, в Україні мешкаючих, найліпшим є придивитися до праці Громади (Ордену) на підставі фактичної діяльності Облатів, котрі приїхали до нас з Польщі і проводять таку важливу для нас пастирську роботу і просвіту, що спрямовані на духовне очищення і зміцнення духу нашого. Саме вони, наші польські брати, віддають всі свої сили і тепло своїх сердець нам, щоби здійснити насправді гасло свого Засновника: “Ewangelizare pauperibus” — нести Євангелію бідним. Бідним не тільки з огляду на гроші чи майно, але, перед усім, бідним духовно. Бо так само духовні потреби емігрантів, котрі вимушені були податися до Канади і там загубилися у її безкрайніх преріях, роками не бачивши жодного ксьондза, спричинилися до великої місійної роботи Облатів.

У Європі отці Облати ділили долю біженців на території Німеччини, Франції, інших країн. Вони несли священницьку службу і поспішали з духовною допомогою робітникам і селянам у містах і селах, там, куди кликала їх біда нещасних людей.

Під час другої світової війни багато Облатів несли душпастирську службу у рядах борців проти окупантів, а після її переможного закінчення поширили свою працю на багато країн різних континентів, несучи Добру Новину для убогих. Розвиток Ордену і збільшення числа його членів призвели до утворення кількох нових провінцій і релігійних місій в різних частинах світу, а кілька учбових закладів готують нових місіонерів, перед якими відкривається цілий світ.

Виконуючи волю свого Засновника, згідно з власним покликанням і бажанням, Облати виголошують Євангелію і реколекції, віддаються загальному чи спеціальному душпастирству, несуть духовну послугу на Батьківщині або за її межами, на будь-якій географічній широті. Праця в проповідуванні і роз’ясненні радості Доброї Новини тим, хто ще чекає на зустріч з Ісусом Христом, є важкою і вимагає від виконавців загартованості

і самовідданості, але й винагорода для них від Господа нашого є у стократ більшою. Бо що може бути дорожче тієї радості, яку отримує місіонер, переказуючи іншим правду про спасіння, вселяючи у душі людей віру, надію і любов.

В Україні Облати Марії Непорочної працюють від 1989 року. Зараз тут є три осередки: у Києві, Чернігові і Гнівані. Вже маємо також молоду зміну — тих, хто родом з України і відчуває покликання до праці в Ордені, аби нести людям Божу Правду, бути місіонерами СЛОВА серед змарнувавших час. Той, хто закінчив середню школу і має атестат зрілості, перед вступом проходить рік випробування — взаємне пізнання кандидата і спільноти. Після року проби кандидат складає Богові перші шлюби (обітниці): чистоти, бідності і слухняності. Ці шлюби відновлятимуться через п'ять років, щоби семінарист через подальшу працю над собою міг бути гідним вічних обітниць, котрі складає Богові на все життя, перед закінченням семінарії. В семінарії час навчання триває шість років. Чернече життя ставить високі вимоги до членів Ордену Місіонерів, котрі завжди пам'ятають науку Господа нашого: “Якщо хто хоче піти за Мною, нехай відмовиться від самого себе, нехай візьме хрест свій і нехай Мене наслідує....”.

Сумлінна праця для людей, для їхньої духовної і інтелектуальної просвіти та оздоровлення потребує від Місіонерів великої самовідданості, віри, любові, постійної праці над собою.

Наш Засновник св. Євген де Мазенод навчив нас, що любити Бога - це означає служити Церкві, котра продовжує діяльність Ісуса Христа. Тому ми йдемо туди, де нас Церква найбільше потребує.

Для тих, хто бажає, і почуває в серці своєму голос покликання Божого, хто захоче піти за Ісусом, щоби служити Йому всім своїм серцем і всім своїм життям, можуть стати на догоді такі адреси:

<p>Місіонери Облати Марії Непорочної 287150, Вінницька обл., Тиврівський район, м. Гнівань Вул. Красніна, 17.</p>
<p>Місіонери Облати м. Київ, 252133, Україна Лабораторний пер., б. 4, кв. 5</p>
<p>Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej Sekretariat Powolan ul. Ostatnia 14 60 - 102 Poznan Polska Польща</p>

КОРОТКА ДОВІДКА

СВЯТИЙ ЄВГЕН ДЕ МАЗЕНОД

Народився 1.09.1792 року у Франції. Одинадцять років блукав по світі під час французької революції. Це навчило його солідарності з людьми. Зазнав голоду й поневірянь. Після повернення до Франції хотів допомагати людям визволитися з усього, що їх принижує й відриває від Ісуса Христа. У Велику П'ятницю 1807 року, дивлячись на Хрест, зрозумів, що найгірше в світі є не любити Ісуса та не відчувати того, що Бог любить людину. В 1811 році прийняв Таїнство Священства і почав старанно працювати з дітьми вулиці, молоддю, робітниками.... Розуміючи, що самому буде не легко, згромаджує навколо себе священників, котрі, так як і він, мали прагнення проповідувати Євангеліє вбогим. В 1816 році заснував Орден Місіонерів Облатів Марії Непорочної. Незабаром послав їх проповідувати Христа по всьому світу. Від самого початку все віддав Божій Матері — Облат означає відданий Марії. Хтось після зустрічі з ним сказав: "Він має велике серце, як серце святого Павла, серце велике як світ". Ці слова найбільш слушно визначають ким він був. Євген, котрий в 1837 році став єпископом Марселю й сенатором, впроваджує в життя своє гасло: "Вбогим проповідувати Євангеліє послав мене Господь". Вмираючи 21.05.1861 року, переказує своїй чернечій родині такі слова: "Зберігайте між собою любов, любов, любов, а для світу — піклування про спасіння душ". Тому він, який є прикладом для нас усіх, 19.10.1975 р. був проголошений блаженным, а 3.12.1995 р. причислений до ліку святих.

Для тих, котрі хочуть жити так, як Євген де Мазенод, й проповідувати Євангеліє на цілому світі, допомагати бідним, молитися, жити в ціломудрії, бідності й послушності, є наша адреса:

Місіонери Облати Марії Непорочної
Ul. Szkolna 12
61 - 102 Poznan
ПОЛЬЩА

МІСІОНЕРИ

ОБЛАТИ МАРІЇ НЕПОРОЧНОЇ

Це орден отців і братів, члени котрого під опікою
Матері Спасителя Ісуса Христа проповідують
Євагнелію на цілому світі

Якщо бажаєш:

- любити Бога
- служити Католицькій Церкві
- бути священиком або братом
- молитися
- віддаватися Богові
- допомагати людям
- жити в ціломудрії, бідності і послушності

ТО МОЖЕ БОГ ХОЧЕ, ЩОБ ТИ БУВ ОДНИМ З НАС?

Ми приймаємо кандидатів до 30 року життя:

- на отців — після закінчення середньої школи
з атестатом зрілості
- на братів — після школи або училища.

Якщо бажаєш бути одним з нас, то напиши:

**SEKRETARIAT POWOLAN
UL. OSTATNIA 14
60 - 102 P O Z N A N
П О Л Ь Щ А**

МИССИОНЕРЫ

ОБЛАТЫ МАРИИ НЕПОРОЧНОЙ —

ЭТО ЛЮДИ, КОТОРЫЕ ПОСВЯТИЛИ СВОЮ ЖИЗНЬ БОГУ И
ПОЭТОМУ ЗАНИМАЮТСЯ СПАСЕНИЕМ ДУШ ЛЮДСКИХ

Если и ты хочешь быть одним из нас и тоже:

- посвятиться Богу
- служить Католической Церкви
- быть отцом или братом
- молиться
- помогать людям
- провозглашать Евангелие
- иметь Марию за Матерь
- жить в целомудрии, бедности і послушании

ТО НАПИШИ:

**SEKRETARIAT POWOLAN
UL. OSTATNIA 14
60 - 102 P O Z N A N
П О Л Ь Ш А**

ПРИНИМАЕМ ВСЕХ КАНДИДАТОВ ПОСЛЕ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ ИЛИ
УЧИЛИЩА В ВОЗРАСТЕ ДО 30 ЛЕТ.

ЗМІСТ

	Стор.
ВІД АВТОРА.....	3
ПЕРЕДМОВА УПОРЯДНИКА УКРАЇНСЬКОГО ВИДАННЯ....	4
1. НОВИЙ ПРИКЛАД І МИЛІСТЬ БОЖА.....	5
2. СВЯТИЙ ДЛЯ НАШОГО ЧАСУ.....	6
3. СУСПІЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ І РОДИНА.....	8
4. ДИТИНА НА ЧУЖИНІ	9
5. ШКОЛА ХАРАКТЕРУ.....	10
6. РОЗЧАРУВАННЯ ПОВЕРНЕННЯ.....	12
7. БОРОТЬБА ЗА СЕБЕ.....	14
8. ЗУСТРІЧ З ГОСПОДОМ.....	16
9. У ПОШУКАХ ШЛЯХУ.....	17
10. СЛУГА ЦЕРКВИ	18
11. СЕМІНАРИСТ І СВЯЩЕНИК.....	20
12. ВИХОВАТЕЛЬ КЛІРУ І ДРУГ БІДНЯКІВ.....	23
13. ЗАСНОВНИК ОРДЕНУ І ЙОГО МІСІОНЕРИ.....	27
14. АДМІНІСТРАТОР, ПАСТИР І ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ	29
15. САДІВНИК ВЛАСНОГО СЕРЦЯ	32
16. У СЛУЖІННІ МІСІЙНІЙ ЦЕРКВІ.....	35
17. ВАЖКА НОША ЛЮДСЬКИХ ПРИСТРАСТЕЙ.....	38
18. БЛАГОСЛОВЛЯЮЧИ НАС	39
ПІСЛЯМОВА.....	44
КОРОТКА ДОВІДКА.....	47
ОГОЛОШЕННЯ....	48